

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (teine koda)

3. detsember 2014*

Riigiabi — Elekter — Täiendavate tootmiskulude hüvitamine — Avaliku teenindamise kohustus toota teatav kogus elektrienergiat omamaisest söest — Võrgujärjekorras eelise andmise mehhanism — Otsus vastuväiteid mitte esitada — Otsus, millega tunnistatakse abi siseturuga kokkusobivaks — Tühistamishagi — Isiklik puudutus — Konkurentsiseisundi oluline mõjutamine — Vastuvõetavus — Ametliku uurimismenetluse algatamata jätmine — Tõsised raskused — Üldist majandushuvi pakkuv teenus — Elektrienergia varustuskindlus — Direktiivi 2003/54 artikli 11 lõige 4 — Kaupade vaba liikumine — Keskkonnakaitse — Direktiiv 2003/87/EÜ

Kohtuasjas T-57/11,

Castelnou Energía, SL, asukohaga Madrid (Hispaania), keda esialgu esindas E. Garayar Gutiérrez, seejärel C. Fernández Vicién, A. Pereda Miquel ja C. del Pozo de la Cuadra, edasi C. Fernández Vicién, L. Pérez de Ayala Becerril ja D. Antón Vega ning lõpuks advokaadid C. Fernández Vicién, L. Pérez de Ayala Becerril ja C. Vila Gisbert,

hageja,

keda toetab

Greenpeace-España, asukohaga Madrid (Hispaania), keda esialgu esindasid N. Ersbøll, S. Rating ja A. Criscuolo ning seejärel advokaadid N. Ersbøll ja S. Rating,

menetlusse astujad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: É. Gippini Fournier ja C. Urraca Caviedes,

kostja,

keda toetab

Hispaania Kuningriik, keda esialgu esindas J. Rodríguez Cárcamo, seejärel M. Muñoz Pérez ja N. Díaz Abad, edasi N. Díaz Abad ja S. Centeno Huerta ning lõpuks *abogado del Estado* A. Rubio González ja *abogado del Estado* M. Sampol Pucurull,

Hidroeléctrica del Cantábrico, SA, asukohaga Oviedo (Hispaania), keda esindasid advokaadid J. Álvarez de Toledo Saavedra ja J. Portomeñe López,

E.ON Generación, SL, asukohaga Santander (Hispaania), keda esialgu esindasid advokaadid E. Sebastián de Erice Malo de Molina ja S. Rodríguez Bajón, seejärel advokaat S. Rodríguez Bajón,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

Comunidad Autónoma de Castilla y León, keda esialgu esindasid *solicitor* K. Desai ning advokaadid S. Cisnal de Ugarte ja M. Peristeraki, seejärel S. Cisnal de Ugarte,

ja

Federación Nacional de Empresarios de Minas de Carbón (Carbunión), asukohaga Madrid (Hispaania), keda esialgu esindasid *solicitor* K. Desai ning advokaadid S. Cisnal de Ugarte ja M. Peristeraki, seejärel advokaadid S. Cisnal de Ugarte ja A. Baumann,

menetlusse astujad,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 29. septembri 2010. aasta otsus K(2010) 4499, mis puudutab Hispaania Kuningriigi poolt teatatud riigiabi nr 178/2010, mida anti avaliku teenindamise kohustuse hüvitamise vormis ja millega anti võrgujärjekorras eelis sellistele elektriijaamadele, mis kasutavad kohalikku sütt,

ÜLDKOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees M. E. Martins Ribeiro, kohtunikud S. Gervasoni (ettekandja) ja L. Madise,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 30. septembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

- 1 29. septembri 2010. aasta otsusega K(2010) 4499, mis puudutab Hispaania Kuningriigi poolt teatatud riigiabi nr 178/2010, mida anti elektrienergiatootjatele, kes kasutasid omamaist sütt (edaspidi „vaidlustatud otsus“), kiitis Euroopa Komisjon sisuliselt heaks abi, mis on ette nähtud 12. veebruaril 2010. aasta kuninglikus dekreedis 134/2010, millega kehtestatakse piirangute mehhanism eesmärgiga tagada elektrienergia varustuskindlus ja millega muudetakse 26. detsembri 1997. aasta kuninglikku dekreeti 2019/1997 elektrituru korralduse ja reguleerimise kohta (Real Decreto 134/2010, de 12 de febrero, por el que se establece el procedimiento de resolución de restricciones por garantía de suministro y se modifica el Real Decreto 2019/1997, de 26 de diciembre, por el que se organiza y regula el mercado de producción de energía eléctrica) (*Boletín Oficial del Estado*, edaspidi „BOE“, nr 51, 27.2.2010, lk 19123) ja muudatuste eelnõus, mille alusel võeti pärast vaidlustatud meetme kehtestamist vastu 1. oktoobri 2010. aasta kuninglik dekreet 1221/2010, millega muudetakse kuningrikku dekreeti 134/2010 ja 26. detsembri 2010. aasta kuninglikku dekreeti 2019/1997 elektrituru korralduse ja reguleerimise kohta (Real Decreto 1221/2010, de 1 de octubre, por el que se modifica el Real Decreto 134/2010 y se modifica el Real Decreto 2019/1997, de 26 de diciembre, por el que se organiza y regula el mercado de producción de energía eléctrica) (BOE nr 239, 2.10.2010, lk 83983) (edaspidi „vaidlustatud meede“).
- 2 Vaidlustatud meetme kohaselt on Real Decreto 134/2010 II lisas loetletud kümme elektriijaama kohustatud kasutama nn omamaist sütt (mis pärineb Hispaaniast), mille hind on suurem kui muul kütusel, ja toota sellest söest teatav kogus elektrienergiat (23,35 TWh aastas).

- 3 Selleks et ületada elektrimüügi päevaturule pääsemisega seotud raskusi, mida abi saanud elektriyaamad kogesid, kuna selle söe hind, mida nad olid kohustatud ostma, oli kõrge, kehtestas vaidlustatud meede nn võrgujärjekorras eelise andmise mehhanismi. Nimetatud mehhanism põhineb sisuliselt sellel, et eelistatult ostetakse abi saavate elektriyaamade toodetud elektrienergiat, mitte seda elektrienergiat, mida toodavad elektriyaamad, kus kasutatakse imporditud sütt, vedelkütust või maagaasi või elektriyaamad, mis töötavad kombineeritud tsükliga ja mis on igapäevaselt energiaturult kõrvaldatud, et tagada, et kõnealusel turul müüakse niisugust elektrienergiat, mille abi saanud elektriyaamad on tootnud omamaisest söest.
- 4 Abi saanud elektriyaamade omanikele maksti hüvitist, mis võrdub nende kantud täiendavate tootmiskulude ja päevaturul müüdud elektrienergia hinna vahega. Real Decreto 134/2010 II lisa kehtestas hüvitise arvutusmeetodi ja selle elektrienergia koguse, mida abi saavad elektriyaamad peavad igal aastal tootma. Mehhanismi rahastatakse riigi kontrollitavast fondist. Sellega ette nähtud iga-aastased kulutused võivad olla 400 miljonit eurot.
- 5 Vaidlustatud meetme kehtivus lõpeb hiljemalt 31. detsembril 2014.
- 6 Pärast abist teatamisele eelnenud läbirääkimisi, mis toimusid 2010. aasta jaanuaris, teatas Hispaania Kuningriik komisjonile ELTL artikli 108 lõike 3 alusel ametlikult vaidlustatud meetmest (vaidlustatud otsuse punktid 1, 7 ja 11).
- 7 Olles asunud seisukohale, et vaidlustatud meetme alusel abi saavatele elektriyaamade omanikele kehtestatud kohustused on kooskõlas üldist majandushuvi pakkuva teenuse (ÜMPT) osutamise, mida õigustab vajadus tagada elektrienergia varustuskindlus (vaidlustatud otsuse punktid 77–103), asus komisjon seisukohale, et kõnealuse meetme näol on tegemist riigiabi, kuna selle puhul ei ole täidetud 24. juuli 2003. aasta kohtuotsuses C-280/00: Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (EU:C:2003:415) ette nähtud neljas tingimus, mis puudutab avaliku teenuse osutamise eest saadava hüvitise suuruse kindlaksmääramist (vaidlustatud otsuse punktid 104–127). Sellegipoolest tunnistas komisjon selle abi siseturuga kokkusobivaks vastavalt ELTL artikli 106 lõikele 2, mille kohaselt „[e]ttevõtjad, kellele on antud ÜMPT osutamine [...], alluvad aluslepingute eeskirjadele, eriti konkurentsieeskirjadele niivõrd, kuivõrd nimetatud eeskirjade kohaldamine juriidiliselt ega faktiliselt ei takista nendele määratud eriülesannete täitmist” (vaidlustatud otsuse punktid 128–163).
- 8 Seetõttu otsustas komisjon nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [ELTL artikli 108] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1), artikli 4 lõike 3 alusel selle riigiabi kohta vastuväiteid mitte esitada.

Menetlus ja poolte nõuded

- 9 Castelnou Energía, SL esitas käesoleva menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 27. jaanuaril 2011.
- 10 Üldkohtu kantseleisse 3. märtsil, 17. märtsil, 13. aprillil ja 14. aprillil 2011 esitatud aktiga palusid Hidroeléctrica del Cantábrico, SA, Hispaania Kuningriik, E.ON Generación, SL, Comunidad Autónoma de Castilla y León ja Federación Nacional de Empresarios de Minas de Carbón (Carbunión) luba astuda käesolevas asjas komisjoni nõuete toetuseks menetlusse. Üldkohtu kantseleisse 3. mail 2011 esitatud aktiga palus Greenpeace-España luba astuda menetlusse hageja nõuete toetuseks.
- 11 Hageja palus käsitada menetlusse astujate suhtes teatavaid hagiavalduses, repliigis ja parandatud repliigis esitatud andmeid ning ka teatavaid Hispaania Vabariigi menetlusse astumise avalduses esitatud andmeid konfidentsiaalsena.

- 12 Üldkohtu kaheksanda koja presidendi 31. juuli 2011. aasta määrusega anti Hidroeléctrica del Cantábrico, Hispaania Kuningriigile, E.ON Generaciónile, Comunidad Autónoma de Castilla y Leónile ja Carbuniónille luba astuda menetlusse komisjoni nõuete toetuseks. Andmete konfidentsiaalsena käsitlemise taotluse põhjendatuse küsimus otsustati lahendada edaspidi.
- 13 Hispaania Vabariik ja Hidroeléctrica del Cantábrico palusid käsitada teiste menetlusse astujate suhtes konfidentsiaalsena nende poolt menetlusse astuja seisukohades esitatud teatavaid andmeid.
- 14 Üldkohtu kaheksanda koja esimees andis 6. septembri 2012. aasta määrusega Greenpeace-Españaile loa hageja nõuete toetuseks menetlusse astuda. Andmete konfidentsiaalsena käsitlemise taotluse põhjendatuse küsimus otsustati lahendada edaspidi.
- 15 Kuna Üldkohtu kodade koosseis muutus, kuulub ettekandja-kohtunik nüüd teise koja koosseisu, mistõttu käesolev kohtuasi määrati sellele kojale.
- 16 Teise koja esimees rahuldab 9. detsembri 2013. aasta määrusega kõik andmete konfidentsiaalsena käsitlemise taotlused, välja arvatud hageja poolt Hispaania Kuningriigi suhtes esitatud taotlus, mis puudutas teatavaid hagiavalduse ja parandatud repliigi löike. Kohtuistungil märkis hageja esindaja omal algatusel, et hageja loobub taotlusest käsitada konfidentsiaalsena andmeid, mille kaitset ta oli taotlenud, ja see märkus kanti kohtuistungil protokollile.
- 17 Hageja palub Üldkohtul:
- tunnistada hagi vastuvõetavaks;
  - tühistada vaidlustatud otsus;
  - mõista kohtukulud välja komisjonilt ja tema nõuete toetuseks menetlusse astujatelt.
- 18 Hageja nõuete toetuseks menetlusse astunud Greenpeace-España palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus;
  - mõista kohtukulud, sealhulgas Greenpeace-España kohtukulud välja komisjonilt.
- 19 Komisjon, keda toetavad Hispaania Kuningriik, E.ON Generación, Comunidad Autónoma de Castilla y León ja Carbunió, paluvad Üldkohtul:
- jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või teise võimalusena jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata;
  - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 20 Hidroeléctrica del Cantábrico palub Üldkohtul jätta hagi rahuldamata.

Õiguslik käsitlus

1. Vastuvõetavus

- 21 Esitamata Üldkohtu kodukorra artikli 114 alusel formaalselt vastuvõetamatuse vastuväidet väidab komisjon, keda toetavad Hispaania Kuningriik, Hidroeléctrica del Cantábrico, E.ON Generación, Comunidad Autónoma de Castilla y León ja Carbuñión, et käesolevas asjas esitatud hagi on vastuvõetamatu, kuna hagejal puudub õigus hagi esitada.
- 22 Sissejuhatuseks olgu meenutatud, et ELTL artikli 263 neljandas lõigus on märgitud, et „[i]ga füüsiline või juriidiline isik võib esimeses ja teises lõigus sätestatud tingimustel esitada hagi temale adresseeritud või teda otseselt ja isiklikult puudutava akti vastu ning üldkohaldatava akti vastu, mis puudutab teda otseselt ja ei sisalda rakendusmeetmeid”.
- 23 Käeolevas asjas on vaidlustatud otsuse ainus adressaat Hispaania Kuningriik ja see otsus käsitleb individuaalset abi määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti e tähenduses, kuna seda antakse kümnele Real Decreto 134/2010 II lisas loetletud elektrijaamale (vt eespool punkt 2). Kuna vaidlustatud otsus on niisiis üksikakt, ei saa see olla üldkohaldatav akt vastavalt ELTL artikli 263 neljandale lõigule, kus on nimetatud kõiki üldkohaldatavaid akte peale aktide, mis sisaldavad rakendusmeetmeid (vt selle kohta kohtuotsus 3.4.2014, CFE-CGC France Télécom-Orange vs. komisjon, T-2/13, EU:T:2014:226, punkt 28).
- 24 Seetõttu, kuna hageja ei ole vaidlustatud otsuse adressaat, on ta hagi vastuvõetav üksnes tingimusel, et see otsus puudutab teda otseselt ja isiklikult.
- 25 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et teised isikud, kes ei ole otsuse adressaadid, ei saa siiski väita, et nad on isiklikult puudutatud, välja arvatud juhul, kui otsus mõjutab neid nende eriliste omaduste tõttu või nende erilise olukorra tõttu, mis eristab neid kõigist teistest isikutest ning individualiseerib neid seeläbi analoogiliselt selle otsuse adressaadiga (kohtuotsus 15.7.1963, Plaumann vs. komisjon, 25/62, EKL, EU:C:1963:17, punkt 223; kohtuotsus 19.5.1993, Cook vs. komisjon, C-198/91, EKL, EU:C:1993:197, punkt 20; kohtuotsus 15.6.1993, Matra vs. komisjon, C-225/91, EKL, EU:C:1993:239, punkt 14, ja kohtuotsus 13.12.2005, komisjon vs. Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, C-78/03 P, EKL, EU:C:2005:761, punkt 33).
- 26 Kuna käesolev hagi puudutab riigiabi käsitlevat komisjoni otsust, siis tuleb märkida, et ELTL artiklis 108 sätestatud riigiabi järelevalvemenetluses tuleb eristada ühelt poolt esialgse uurimise etappi selle artikli lõike 3 alusel, mille eesmärk on vaid võimaldada komisjonil esialgse arvamuse kujundamist asjaomase abi ühisturuga osalise või täieliku kokkusobivuse küsimuses, ja teiselt poolt ELTL artikli 108 lõikes 2 nimetatud uurimise etappi. Ainult selle uurimise raames, mis peab komisjonil võimaldama hankida juhtumi kõigi asjaolude kohta täielikku teavet, näeb asutamisleping ette komisjoni kohustuse küsida asjassepuutuvatelt isikutelt selgitusi (kohtuotsus 10.7.2012, Smurfit Kappa Group vs. komisjon, T-304/08, EKL, EU:T:2012:351, punkt 45; vt selle kohta ka kohtuotsus 11.9.2008, Saksamaa jt vs. Kronofrance, C-75/05 P ja C-80/05 P, EKL, EU:C:2008:482, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 27 Sellest tuleneb, et kui komisjon ELTL artikli 108 lõikes 2 sätestatud ametlikku uurimismenetlust algatamata ELTL artikli 108 lõike 3 alusel vastu võetud otsuses leiab, et abi on ühisturuga kokkusobiv, siis saavad õigustatud isikute menetluslikud tagatised olla kindlustatud vaid siis, kui neil on võimalus vaidlustada see otsus Euroopa Liidu kohtus. Sel põhjusel tunnistab Euroopa Liidu kohus vastuvõetavaks tühistamishagi, mille ELTL artikli 88 lõike 2 tähenduses asjassepuutuv isik on niisuguse otsuse peale esitanud, et tagataks talle osutatud sättest tulenevate menetluslike õiguste kaitse (vt eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus Smurfit Kappa Group vs. komisjon, EU:T:2012:351, punkt 46; vt ka eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus Saksamaa jt vs. Kronofrance, EU:C:2008:482, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 28 Seevastu juhul, kui hageja vaidlustab abi ühisturuga kokkusobivuse hindamise otsuse põhjendatuse, siis ei ole pelk asjaolu, et teda võib pidada asjassepuutuvaks isikuks ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses, hagi vastuvõetavaks tunnistamisel piisav. Hageja peab veel tõendama, et ta on erilises olukorras eespool punktis 25 viidatud kohtuotsuse *Plaumann vs. komisjon* (EU:C:1963:17) tähenduses.
- 29 Käesolevas asjas on hageja ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses asjassepuutuv isik, kuna ta on enda väitel – mida ei vaidlusta ka komisjon ega menetlusse astujad ega sea kahtluse alla ükski kohtutoimikus esitatud materjalidest – vaidlustatud meetme alusel abi saanud elektriijaamade otsene konkurent. Siiski ei piirdu hageja oma hagi põhjenduseks esitatud väidetes sellega, et vaidlustab asjaolu, et käesoleva asja asjaoludel ei algatatud ametlikku uurimismenetlust, vaid vaidlustab ka abi hindamise otsuse põhjendatuse. Selles osas on pooled eriarvamusel küsimuses, kas hagejal on eristaatus, mis eristab teda teistest asjaomastest ettevõtjatest ja kas tal on niisiis, sõltumata oma menetlusõiguste kaitsest, õigus vaidlustada seda, et vaidlustatud otsuse sisuks olev kõnealuse abi siseturuga kokkusobivuse hindamine on põhjendatud.
- 30 Selles osas olgu meenutatud, et kui hageja vaidlustab komisjoni niisuguse otsuse põhjendatuse, millega ametliku uurimismenetluse algatamisest keeldutakse, siis ainuüksi asjaolu, et õigusakt võib teatud määral mõjutada asjaomasel turul esinevaid konkurentsisuhteid ja et puudutatud ettevõtja on teatavas konkurentsisuhtes nimetatud akti soodustatud isikuga, ei ole igal juhul piisav. Seega ei saa ettevõtja tugineda üksnes asjaolule, et ta on abi saava ettevõtja konkurent, vaid peab lisaks tõendama, et ta on faktilises olukorras, mis teda individualiseerib sarnaselt otsuse adressaadiga (kohtuotsus 22.11.2007, *Espagne vs. Lenzing*, C-525/04 P, EKL, EU:C:2007:698, punktid 32 ja 33, ja kohtuotsus 22.12.2008, *British Aggregates vs. komisjon*, C-487/06 P, EKL, EU:C:2008:757, punktid 47 ja 48). Sellise juhtumiga on tegemist eelkõige siis, kui vaidlustatud otsuse esemeks olev abi kahjustaks oluliselt hageja olukorda turul, kuna niisugune olukorra oluline kahjustamine eristab teda teistest ettevõtjatest, keda see abi mõjutab (vt eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus *Saksamaa jt vs. Kronofrance*, EU:C:2008:482, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus *Smurfit Kappa Group vs. komisjon*, EU:T:2012:351, punkt 57).
- 31 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa ka konkurendi turupositsiooni olulise kahjustamise tõendamine piirduda vaid selliste asjaolude esinemisega, mis osutavad selle konkurendi äri- ja finantstulemuste halvenemisele. Riigiabi andmine võib nimelt kahjustada ettevõtja konkurentsiolukorda, põhjustades näiteks tulu saamata jäämise või ebasoodsama arengu kui see, mis oleks toimunud juhul, kui abi ei oleks antud. Samuti võib niisuguse kahjustamise intensiivsus varieeruda sõltuvalt paljudest elementidest, nagu asjaomase turu struktuur või kõnealuse abi laad (eespool punktis 30 viidatud kohtuotsus *Espagne vs. Lenzing*, EU:C:2007:698, punkt 35, ja kohtumäärus 11.1.2012, *Phoenix-Reisen ja DRV vs. komisjon*, T-58/10, EU:T:2012:3, punkt 46). Lisaks ei ole liidu kohtu ülesanne hagi vastuvõetavuse analüüsimise käigus teha lõplikku otsust hageja ja asjaomase meetme soodustatud isikute vaheliste konkurentsuhete kohta. Neil asjaoludel tuleb hagejal esitada põhjused, miks vaidlustatud otsus võis rikkuda tema õiguspäraseid huve, kahjustades oluliselt tema konkurentsiseisundit kõnealusel turul (vt eespool viidatud määrus *Phoenix-Reisen ja DRV vs. komisjon*, EU:T:2012:3, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 32 Käesolevas asjas on hageja esitanud tõendeid selle kohta, et vaidlustatud meede on tema konkurentsiseisundit oluliselt kahjustanud, kuna see meede eristab teda teistest ettevõtjatest, keda see meede mõjutab, või vähemalt asetab ta sellisesse faktilisse olukorda, mis teda teistest ettevõtjatest eristab.
- 33 Esiteks täpsustas hageja, et seda, et tema konkurentsiseisundit kahjustatakse suuremal määral kui nende elektriijaamade konkurentsiolukorda, mis töötavad kombineeritud tsükliga, saab selgitada tema elektriijaama geograafilise asukohaga. Nimelt asub see Aragóni piirkonnas (Hispaania), kus toimub mitte üksnes ületootmine, vaid kus lisaks asub peamine vaidlusalust abi saanud elektriijaam (Teruel), mis toodab enam kui neljandiku elektrist, mida tuleb toota omamaisest söest (vt vaidlustatud otsuse punktis 62 esitatud tabel).

- 34 Hageja on esitanud teavet, mis seda väidet kinnitab. Nii esitas ta repliigis ja komisjoni nõuete toetuseks menetlusse astujate seisukohtade kohta esitatud märkustes protsentuaalselt selle elektrienergia koguse, mille tootsid kombineeritud tsükliga töötavad elektrijaamad ja mida ei lubatud 2011. aasta juunis vaidlustatud meetme tõttu päevaturule. Selles küsimuses olgu kõigepealt täpsustatud – nagu rõhutas komisjon seoses mitme menetlusse astuja poolt esitatud teabega –, et seda teavet, mis puudutab aega pärast vaidlustatud otsuse vastuvõtmist ja kaebuse esitamist, saab arvesse võtta selleks, et otsustada käesolevas asjas esitatud hagi vastuvõetavuse üle. Nimelt, kui hagi vastuvõetavust hinnatakse selle esitamise kuupäeva seisuga, siis eritingimus, mille kohaselt peab abimeede, mida ei ole veel rakendatud, olema oluliselt kahjustanud konkurentsiseisundit, eeldab seda, et niisugune hindamine on tulevikku suunatud, mida võib kinnitada kõnealusele kuupäevale eelnevat perioodi puudutav teave (vt selle kohta kohtuotsus 21.10.2004, *Lenzing vs. komisjon*, T-36/99, EKL, EU:T:2004:312, punkt 87, ja kohtuotsus 20.9.2007, *Fachvereinigung Mineralfaserindustrie vs. komisjon*, T-375/03, EU:T:2007:293, punkt 60). Käesolevas asjas ei saa hagejale ette heita – kuna vaidlustatud meedet rakendati alates 2011. aasta veebruarist –, et ta ei toonud sellist teavet välja oma hagiavalduses, mis esitati 27. jaanuaril 2011. Lisaks tuleb märkida, et ei komisjon ega Hispaania Vabariik, kellele kõnealused protsendinäitajad edastati pärast seda, kui seda teavet keelduti konfidentsiaalsena käsitamast, ei üritanud kindlaks teha, kas see teave on ekslik – kuigi neil oli selleks võimalus – osas, mille kohta hageja oli täpsustanud, et need arvutati Hispaania elektriturustusteemi halduri (*Red Eléctrica de España*, „REE”) poolt avaldatud andmete alusel.
- 35 Hageja esitatud protsendinäitajatest nähtub, et vaidlustatud meetme rakendamisest ei tulene kõigile kombineeritud tsükliga töötavatele elektrijaamadele ühesuguseid tagajärgi ja et hageja elektrijaam kuulub loetletud 39 elektrijaama hulgas nende kolme kombineeritud tsükliga töötava elektrijaama hulka, keda see meede kõige enam puudutab. Täpsemalt mõjutab vaidlustatud meede hageja elektrijaama kaks korda enam kui kõiki kombineeritud tsükliga töötavaid elektrijaamu keskmiselt (60,8% vs. 27,6%). Lisaks asub vaidlustatud meetmest kõige enam mõjutatud elektrijaam (*Escatrón 3*), nagu ka hageja elektrijaam, Aragóni piirkonnas.
- 36 Teiseks täpsustas hageja, ilma et talle selles osas oleks vastu vaieldud, et erinevalt kahest teisest vaidlustatud meetmest enim mõjutatud kombineeritud tsükliga töötavast elektrijaamast, mis kuuluvad sellistele omanikele, kellele kuuluvad ka muud elektrijaamad, mis vaidlustatud meetme alusel abi saavad, ei kuulu sellele grupile, kuhu tema kuulub, kuid elektrijaamu ja seega ei ole tal võimalik vaidlustatud meetmest tekkinud kahju, mida ta hindab enam kui 50 miljonile eurole, tasakaalustada selle meetme alusel saadava tuluga.
- 37 Niisiis on hageja tõendanud, et tema konkurentsiseisundit kahjustati sellega, et teda eristati teistest kahju kannatanud elektrijaamadest, kes vaidlustatud meetme alusel abi ei saanud.
- 38 Ükski komisjoni ja menetlusse astunud poolte esitatud argumentidest ja tõenditest ei sea iseenesest seda kaalutlust kahtluse alla.
- 39 Esiteks, vastupidi sellele, mida väidavad komisjon ja Hispaania Vabariik ja nagu tuleneb muu hulgas eespool punktides 95 ja 96, on võrgujärjekorras eelise andmise mehhanism teatav abimeetme lahutamatu osa, mistõttu selle mehhanismi tagajärjed, mis on kokku võetud eespool punktides 33–36, võivad olla piisavad selleks, et tuvastada, et vaidlustatud otsuse esemeks olev vaidlustatud meede puudutab hagejat isiklikult.
- 40 Teiseks ei ole komisjoni ja Hispaania Kuningriigi esitatud argumendid ja tõendid, mille eesmärk on tõendada, et kombineeritud tsükliga töötavate elektrijaamade toodangut vaidlustatud meede ei mõjutanud, käesolevas asjas asjassepuutuvad, kuna – nagu hageja õigesti rõhutab – need argumendid ja tõendid puudutavad kõiki sellesse kategooriasse kuuluvaid elektrijaamu üldiselt ega võimalda teha sellesse kategooriasse kuuluvate eriomaste juhtumite suhtes erandit. Veel enam, kuigi komisjoni ja Hispaania Kuningriigi sõnul kombineeritud tsükliga töötavate elektrijaamade toodetud elektrienergia kogus pärast vaidlustatud meetme rakendamist suurenes, rõhutab see toodangu suurenemine veelgi

hageja eriomast olukorda sellesse kategooriasse kuuluvate elektriijaamade hulgas, kuna hageja märkis, et vaidlustatud meetme rakendamisele järgnenud kuudel peatati talle kuuluva elektriijaama tegevus pikaks ajaks, mis tõi endaga vältimatult kaasa toodangu vähenemise, kusjuures ei komisjon ega tema nõuete toetuseks menetlusse astujad ei ole selle kinnituse kummutamiseks tõendeid esitanud.

- 41 Kolmandaks ei ole käesolevas asjas hageja isikliku puudutatuse vaidlustamisel asjassepuutuvad ka Hispaania Kuningriigi ja Hidroeléctrica del Cantábrico argumendid, mille kohaselt oleks hagejal sisuliselt olnud võimalik ära hoida oma äri- ja finantstulemuste halvenemist, kui ta oleks oma elektriijaama ehitanud muusse piirkonda või leidnud teisi võimalusi muudel turgudel. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole asjaolu, et ettevõtjal õnnestub niisugust tulemuste halvenemist ära hoida või piirata – näiteks säästumeetmetega või oma majandustegevuse teistele, kasumlikemale turgudele suunamisega –, selline, et see välistab hageja õiguse esitada hagi, kuna niisugune tegevus ei sea kahtluse alla seda, ja tulenebki just sellest, et abi tema olukorda oluliselt mõjutab (vt selle kohta eespool punktis 30 viidatud kohtuotsus *Espagne vs. Lenzing*, EU:C:2007:698, punkt 36). Igal juhul võib asuda seisukohale, et Hispaania Kuningriigi ja hageja esitatud teabest – mida teised pooled ei ole vaidlustanud – lähtudes ei ole viimane ära hoidnud või piiranud oma äri- ja finantstulemuste halvenemist, leides muid võimalusi teistel turgudel. Vaidlustatud meetme rakendamise esimese seitsme kuu jooksul oli tal nimelt ainult 2011. aasta juunis võimalik nn tehniliste piirangute turule viia üksnes ligikaudu 15% elektrist, mis oli vaidlustatud meetme tõttu turult kõrvaldatud.
- 42 Neljandaks ei ole ka asjassepuutuv Hidroeléctrica del Cantábrico poolt kohtuistungil esitatud väide, mida hageja ei vaidlustanud, et viimase poolt toodetud elektrit ei kõrvaldatud ajavahemikus 2012–2014 turult vaidlustatud meetme tõttu. Esiteks, nagu hageja kohtuistungil täpsustas, selgitab seda asjaolu tema otsus elektrit päevaturul mitte enam pakkuda ja pikendada sellega oma tegevuse peatumist, võttes arvesse selle elektri kogust, mida ta otsustas 2011. aastal päevaturul enam mitte pakkuda ja sellest tulenevat raskust täita gaasivarustusega seotud lepingulisi kohustusi. Seda selgitust, mis ainult kinnitab hageja konkurentsiseisundile vaidlustatud meetmega põhjustatud kahju ulatust, ei muuda küsitavaks mitme menetlusse astuja väide, et hageja pakkumine ei olnud konkurentsivõimeline. Nimelt võiks selline konkurentsiprobleem õigustada pakkumise vastuvõtmata jätmist, kuid mitte pakkumise esitamata jätmist, ning lisaks ei saa välistada, et niisuguse väidetava konkurentsiprobleemi põhjustas vaidlustatud meede, kuna hagejal ei olnud enne vaidlustatud meetme jõustumist elektrienergia päevaturule pakkumisega probleeme. Teiseks, kuna pooled mõnsid kohtuistungil, et vaidlustatud meetmel olid 2011. aastal ulatuslikumad tagajärjed ja kuna hageja esitatud andmeid selle tõenduseks, et nimetatud aastal tema konkurentsiseisundit oluliselt mõjutati, kahtluse alla ei seatud, siis ei saa talt mingil juhul nõuda, et ta selleks, et tema hagi oleks vastuvõetav, tõendaks käesolevas asjas, et vaidlustatud meede teda kogu oma kehtivuse aja jooksul oluliselt mõjutas.
- 43 Järelikult puudutab vaidlustatud otsus hagejat isiklikult. Vaidlustatud otsus puudutab hagejat ka otseselt, kuna käesolevas asjas on võimalus, et Hispaania ametiasutused jätaavad vaidlustatud komisjoni otsusega heakskiidetud abi andmata, üksnes teoreetiline ning nende ametiasutuste tahe selle otsuse kohaselt tegutseda on väljaspool kahtlust (vt selle kohta kohtuotsus 18.11.2009, *Scheucher – Fleisch jt vs. komisjon*, T-375/04, EKL, EU:T:2009:445, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 44 Kõigist eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb käesolevas asjas esitatud hagi tunnistada tervikuna vastuvõetavaks.

2. Põhiküsimus

- 45 Hageja esitab oma hagi põhjenduseks formaalselt kaheksa väidet, mille võib ümber rühmitada viieks väiteks.

Esimene väide, mille kohaselt on rikutud hagejale ELTL artikli 108 lõikes 2 ette nähtud menetlusõigusi ning kaitseõiguste tagamise ja hea halduse üldpõhimõtet

- 46 Hageja, keda toetab Greenpeace-España, väidab et komisjon rikkus tema menetlusõigusi, kuna ei algatanud ELTL artikli 108 lõikes 2 ette nähtud ametlikku uurimismenetlust. Hageja leiab, et ametliku uurimismenetluse algatamata jätmisega rikkus komisjon ka oma kohustust vaidlustatud meedet hoolikalt ja erapooletult analüüsida ja seega hea halduse põhimõtet ning samuti kaitseõiguste tagamise põhimõtet, kuna tal ei võimaldatud huvitatud isikuna oma seisukohti esitada.
- 47 Kõigepealt olgu meenutatud, et riigiabi üle järelevalve teostamise menetluse raames tuleb eristada ühelt poolt ELTL artikli 108 lõike 3 alusel esialgset uurimisstaadiumi ja teiselt poolt ELTL artikli 108 lõikes 2 viidatud uurimisstaadiumi (vt eespool punkt 26). Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artikli 108 lõike 2 kohane menetlus vältimatu, kui komisjonil on tõsiseid raskusi abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel (vt kohtuotsus 10.2.2009, Deutsche Post ja DHL International vs. komisjon, T-388/03, EKL, EU:T:2009:30, punkt 88 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Komisjon võib seega riikliku meetme suhtes soodsa otsuse vastuvõtmiseks piirduda ELTL artikli 108 lõike 3 kohase esialgse staadiumiga üksnes juhul, kui ta võib esialgse uurimise lõppedes olla veendunud, et nimetatud meede kas ei kujuta endast abi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, või kui see kvalifitseeritakse abiks, on see asutamislepinguga kooskõlas. Seevastu juhul, kui see esialgne uurimine veenis komisjoni vastupidises või ei võimaldanud ületada kõiki raskusi, mis tekkisid abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel, on komisjonil kohustus küsida kõiki vajalikke selgitusi ja algatada selles osas ELTL artikli 108 lõikes 2 ette nähtud menetlus (eespool punktis 30 viidatud kohtuotsus British Aggregates vs. komisjon, EU:C:2008:757, punktid 186 ja 187; kohtuotsus 27.9.2011, 3F vs. komisjon, T-30/03 RENV, EKL, EU:T:2011:534, punkt 53).
- 49 See kohustus tuleneb otseselt ELTL artikli 108 lõikest 3, nagu seda on kohtupraktikas tõlgendatud, ning seda kinnitab määruse nr 659/1999 artikli 4 lõige 4, juhul kui komisjon tuvastab esialgse uurimismenetluse lõpus, et õigusvastane meede tekitab kahtlusi ühisturuga kokkusobivuse osas (vt eespool punktis 62 viidatud kohtuotsus Smurfit Kappa Group vs. komisjon, EU:T:2012:351, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Seega tuleb komisjonil juhtumile omaste faktiliste ja õiguslike asjaolude alusel kindlaks määrata, kas abi siseturuga kokkusobivuse hindamisel ilmnenu raskusi silmas pidades tuleb see menetlus algatada. See hinnang peab vastama kolmele tingimusele (vt eespool punktis 47 viidatud kohtuotsus Deutsche Post ja DHL International vs. komisjon, EU:T:2009:30, punkt 89 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Esiteks on komisjonil ELTL artikli 108 kohaselt õigus võtta esialgse uurimismenetluse lõppedes seisukoht abi siseturuga kokkusobivuse osas üksnes nende meetmete puhul, mis ei tekita tõsiseid raskusi, nii et tegu on välistava tingimusega. Seega ei saa komisjon keelduda ametlikku uurimismenetlust algatamast, tuginedes teistele asjaoludele, nagu kolmandate isikute huvi, menetlusökoonomia kaalutlused või kõik muud otstarbekast haldusest või poliitikast tingitud põhjused (vt eespool punktis 47 viidatud kohtuotsus Deutsche Post ja DHL International vs. komisjon, EU:T:2009:30, punkt 90 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 52 Teiseks, kui komisjon on silmitsi tõsiste raskustega, peab ta algatama ametliku uurimismenetluse ning tal ei ole sellega seoses mingit kaalutusõigust (vt eespool punktis 47 viidatud kohtuotsus Deutsche Post ja DHL International vs. komisjon, EU:T:2009:30, punkt 91).
- 53 Kolmandaks on tõsiste raskuste mõiste laadilt objektiivne. Selliseid raskusi tuleb otsida nii vaidlustatud akti vastuvõtmise tingimustest kui ka selle sisust, tehes seda objektiivselt, võrreldes otsuse põhjendusi nende tõenditega, mis komisjonil olid siis, kui ta võttis seisukoha vaidlusaluse abi siseturuga kokkusobivuse osas. Sellest tuleneb, et – vastupidi sellele, mida väidab E.ON Generación – Üldkohtu

teostatav õiguspärasuse kontroll tõsiste raskuste esinemise suhtes ei saa oma olemuselt piirduda kaalutusvea kontrolliga (vt selle kohta eespool punktis 47 viidatud kohtuotsus *Deutsche Post ja DHL International vs. komisjon*, EU:T:2009:30, punkt 92 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 54 Selles küsimuses olgu mainitud, et tõsiste raskuste esinemise tõendamise kohustus on hagejal ning ta võib seda täita paljude selliste kokkulangevate kaudsete tõendite esitamisega, mis puudutavad esiteks esialgse uurimismenetluse asjaolusid ja kestust ning teiseks vaidlustatud otsuse sisu (kohtuotsus 15.3.2001, *Prayon-Rupel vs. komisjon*, T-73/98, EKL, EU:T:2001:94, punkt 49; kohtuotsus 16.9.2013, *Colt Télécommunications France vs. komisjon*, T-79/10, EU:T:2013:463, punkt 37).
- 55 Hageja sõnul nähtub käesolevas asjas tõsiste raskuste tõttu ametliku uurimismenetluse algatamise vajadust teguritest, mis on esiteks seotud uurimise esialgse staadiumiga ja teiseks vaidlustatud otsuse sisuga.

Tegurid, mis on seotud uurimise esialgse staadiumiga

- 56 Hageja arvates tõendavad neli vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni viinud uurimise esialgset staadiumi iseloomustavat asjaolu, et komisjonil oli vaidlustatud meetme hindamisel tõsiseid raskusi.

– Esimene tegur, mis puudutab uurimise esialgset staadiumi kestust

- 57 Hageja väidab, et käesolevas asjas viitab uurimise esialgse staadiumi liiga pikk kestus tõsiste raskustele. Nimelt võeti vaidlustatud otsus vastu peaaegu neli ja pool kuud pärast vaidlustatud meetmest teatamist, kuigi määruses nr 659/1999 on tähtajana ette nähtud kaks kuud. Niisugune kestus seletab seda, miks komisjon kahtles, kas vaidlustatud meede on siseturuga kooskõlas. Hageja lisab repliigis, et – võttes arvesse, et vaidlustatud meetmest teatati ette 18. detsembril 2009 – uurimise esialgse staadium kestis lausa üheksa kuud.
- 58 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et uurimise esialgse staadiumi kestus võib koos muude teguritega viidata sellele, et komisjonil olid tõsised raskused, kui see kestus ületab märkimisväärselt aja, mille jooksul see tavaliselt läbi viiakse (kohtuotsus 10.5.2000, *SIC vs. komisjon*, T-46/97, EKL, EU:T:2000:123, punkt 102, ja kohtuotsus 10.7.2012, *TF1 jt vs. komisjon*, T-520/09, EU:T:2012:352, punkt 54).
- 59 Määruse nr 659/1999 artikli 4 lõike 1 kohaselt algab esialgne uurimine asjaomase meetme kohta saadetud teatise kättesaamisest. Määruse nr 659/1999 artikli 4 lõige 5 näeb ette, et otsus esialgse uurimise lõpetamise kohta tehakse kahe kuu jooksul. Selle sätte järgi hakkab nimetatud tähtaeg kulgema lõpliku teatise vastuvõtmise päevale järgneval päeval.
- 60 Tuleb täpsustada, et määruse nr 659/1999 artikli 2 lõike 2 kohaselt on teatis lõplik üksnes siis, kui komisjonil on võimalik selle alusel võtta vastu esialgse uurimismenetluse ja ametliku uurimismenetluse kohane otsus. Lisaks sätestab määruse artikli 4 lõige 5, et „[t]eatist käsitletakse lõplikuna, kui komisjon kahe kuu jooksul alates teatise või mis tahes nõutud lisateabe kättesaamise päevast ei taotle täiendavat teavet”.
- 61 Nendest sätetest tuleneb, et teatist saab lõplikuna käsitada alles pärast seda, kui komisjon on kätte saanud kogu teabe, mis võimaldab tal võtta seisukoha asjaomase meetme olemuse ja tagajärgede kohta. Seda teavet käsitatakse teabena, mis teatises sisaldub, kui komisjon ei taotle kahe kuu jooksul alates teatise kättesaamise päevast täiendavat teavet. Seevastu juhul, kui komisjon esitab taotluse täiendava teabe saamiseks, tuleb teatist pidada lõplikuks pärast seda, kui täiendav teave on saadud, nii et määruse nr 659/1999 artikli 4 lõikes 5 ette nähtud tähtaeg hakkab kulgema alles nimetatud kuupäevast (eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus *TF1 jt vs. komisjon*, EU:T:2012:352, punktid 61 ja 62).

- 62 Käesolevas asjas teatas Hispaania Kuningriik komisjonile vaidlustatud meetmest 12. mail 2010 (vaidlustatud otsuse punkt 1). Teatist täiendati 14. ja 15. juunil 2010 (vaidlustatud otsuse punkt 2).
- 63 Kuna komisjon ei pidanud teatist lõplikuks, palus ta Hispaania Kuningriigilt 13. augusti 2010. aasta kirjas täiendavat teavet (vaidlustatud otsuse punkt 3).
- 64 Hispaania ametiasutused vastasid sellele taotlusele 31. augusti 2010. aasta kirjas (vaidlustatud otsuse punkt 3).
- 65 Hispaania ametiasutused edastasid – nagu nad märkisid kohtuistungil – 3. ja 17. septembril 2010 komisjonile teavet omal algatusel (vaidlustatud otsuse punktid 4 ja 5).
- 66 Niisiis tuleb uurimise esialgse staadiumi kestust arvutada alates hiljemalt Hispaania ametiasutuste poolt komisjoni taotlusele vastuseks saadetud viimase täiendava teabe kättesaamisest (vt eespool punkt 60), st 31. augustist 2010, mil nad viimast korda vastasid 13. augusti 2010. aasta teabetaotlusele, mitte – nagu väidab hageja – alates esialgse teatise saatmisest 12. mail 2010 või 18. detsembrist 2009. Seega ei saa uurimise esialgse staadiumi kestuse arvutamisel võtta arvesse kuupäevi, mis on varasemad kui esialgse teatise saatmisele kuupäev, ega neid, mis jäävad selle kuupäeva ja Hispaania ametiasutuste poolt viimase vastuse saatmise kuupäeva vahele.
- 67 Seega tuleb asuda seisukohale, et vastupidi sellele, mida väidab hageja, võeti 29. septembri 2010. aasta vaidlustatud otsus vastu määruses nr 659/1999 ette nähtud niisuguse kahekuulise tähtaja jooksul, mis hakkas kulgema 31. augustile 2010 järgneval päeval, mitte nelja ja poole kuulise või isegi üheksakuulise ajavahemiku jooksul, nagu väidab hageja.
- 68 Järelikult ei saa hageja õigustatult väita, et esialgse staadiumi liiga pikk kestus viitab uurimise tõsistele raskustele.
- Teine tegur, mis puudutab komisjoni ja Hispaania ametiasutuste vahelist kirjavahetust
- 69 Hageja väidab, et asjaolu, et komisjon sai Hispaania ametiasutustelt viis kirja, milles oli täiendav teave, tõendab, et käsitletav asi oli keeruline. Ta täpsustab, et kui komisjonil ei oleks olnud kahtlusi, ei oleks Hispaania Kuningriik pidanud vajalikuks talle nii palju teavet esitada.
- 70 Selles osas meenutagem, et pelka asjaolu, et arutelud komisjoni ja kõnealuse liikmesriigi vahel toimusid esialgse uurimise faasis ja et selle raames sai komisjon küsida täiendavaid andmeid kontrollitavate meetmete kohta, ei saa pidada tõendiks selle kohta, et nimetatud institutsioon oli silmitsi tõsiste hindamisraskustega. Siiski ei saa välistada, et komisjoni ja teavitava liikmesriigi vahel selles staadiumis toimunud arutelude sisu võib teatavatel asjaoludel viidata selliste raskuste olemasolule (vt eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus TF1 jt vs. komisjon, EU:T:2012:352, punktid 76 ja 77 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 71 Käesolevas asjas saatis komisjon 13. augustil 2010 Hispaania Kuningriigile teabetaotluse ja viimane esitas sellele antud vastusele lisaks ka palju täiendavat teavet ehk saatis esialgsele teatisele lisaks kokku viis kirja.
- 72 Siiski väidab komisjon, et ta esitas taotluse – mida Hispaania Kuningriik kohtuistungil ka kinnitas – ainult teatavate tehniliste täpsustuste saamiseks, eeskätt seoses hüvitise arvutamisega, ja palus täiendavat teavet elektrienergia varustuskindlusega seotud riskide kohta. Niisiis piirdusid tema teabetaotlused rangelt vaidlustatud meetme hindamisega seoses teatavate tingimustega, mis on ette nähtud ELTL artikli 106 lõikes 2. Seega ei saa asuda seisukohale, et teabetaotlusest endast ilmsesid tõsised raskused. Samuti ei tõenda kohtupraktika kohaselt tõsiste raskuste olemasolu asjaolu, et teabetaotluses esitatud küsimused ja neile antud vastused, eeskätt seetõttu, et neid on palju, näitavad,

et komisjonil on riigiabi käsitlevatest sätetest tulenevalt teatatud meetmega seoses kahtlusi, kuna need kahtlused võisid kaduda pärast siseriiklike ametiasutuste poolt neile taotlustele antud vastuseid (vt eespool punktis 54 viidatud kohtuotsus *Colt Télécommunications France vs. komisjon*, EU:T:2013:463, punktid 63 ja 65 ning seal viidatud kohtupraktika). Käesolevas asjas tõendabki see, et komisjon ei pidanud vajalikuks saata pärast esimesele taotlusele antud vastuseid teist teabetaotlust, et kahtlused, mis tal võisid vaidlustatud meetme osas ka olla, kõrvaldati.

- 73 Neil asjaoludel ei saa pidada komisjoni ja Hispaania ametiasutuste vahelist kirjavahetust tõendiks selle kohta, et vaidlustatud meetme hindamisel ilmnemise tõsised raskused.

– Kolmas tegur, mis puudutab vaidlustatud meetme muutmist

- 74 Repliigis väidab Hispaania Kuningriik kohtupraktikale tuginedes, et asjaolu, mille Hispaania Kuningriik välja tõi, nimelt et komisjon palus Hispaania ametiasutustel vaidlustatud meedet muuta, tõendab, et tal olid tõsised kahtlused, kas see meede on siseturuga kooskõlas.

- 75 Selles küsimuses olgu märgitud, et kui asuda seisukohale – nagu teeb hageja –, et vaidlustatud meetme muutmise, isegi eeldusel, et seda tehti komisjoni taotlusel uurimise esialgses staadiumis, näitab tõsiste raskuste olemasolu, oleks vastuolus ETL artikli 108 lõikega 3 ja selles ette nähtud esialgse uurimismenetlusega. Nimelt võib komisjon ETL artikli 108 lõike 3 eesmärgi kohaselt ja hea halduse kohustusest lähtudes algatada läbirääkimised abimeetmest teatanud liikmesriigiga, et ületada uurimise esialgses staadiumis, vajaduse korral abimeetme sätte muutmise, raskused, mis võivad tekkida teatatud abimeetme kohta otsuse tegemisel, ilma et oleks vaja algatada ametlikku uurimismenetlust (vt selle kohta kohtuotsus 16.9.2013, *Iliad jt vs. komisjon*, T-325/10, mille peale on esitatud apellatsioonkaebus, EU:T:2013:472, punktid 75 ja 78 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 76 Lisaks, isegi kui kõnealune muudatus tehti vaidlustatud meetmest teatamisele eelnenud staadiumis, nagu väidab komisjon, ei kujuta ka see endast tõendit tõsiste raskuste olemasolu kohta, kuna selliste tõsiste raskuste olemasolu hinnatakse, analüüsides siseriiklikku meedet, nii nagu sellest teatatakse, riigiabi käsitlevate sätete alusel. Olgu ka lisatud, et komisjoni ja abimeetmest teatanud liikmesriigi vahel enne vaidlustatud meetme teatamist toimunud kirjavahetuse eesmärk oli parandada kavandatava siseriikliku meetme sätteid, mis võivad riigiabi käsitlevatest sätetest tulenevalt probleeme tekitada. Seega, vastupidi sellele, mida väidab hageja, jääb kõnealune probleem pärast teatamist alles, mistõttu komisjon algatab ametliku uurimismenetluse, võimaldades kolmandatel isikutel teostada oma õigust seisukohti esitada, või see probleem lahendatakse ja kolmandatel isikutel puuduvad selles osas igasugused õigused.

- 77 Neid kaalutlusi ei mõjuta 20. märtsi 1984. aasta otsus kohtuasjas *Saksamaa vs. komisjon* (84/82, EKL, EU:C:1984:117), millele hageja viitab, kuna selle kohtuotsuse aluseks olnud asjas leidis komisjon, et vaatamata asjaomastesse siseriiklikesse sätetesse tehtud olulistele muudatustele, ei suudetud kõiki tekkinud raskusi ületada, mis muudel asjaoludel oleks kaasa toonud selle, et Euroopa Kohus tühistab komisjoni otsuse jätta ametlik uurimismenetlus algatamata (kohtuotsuse punktid 16 ja 19). Seega ei peetud tõendiks tõsiste raskuste kohta mitte siseriikliku meetme muudatusi, vaid ebapiisavaid muudatusi, mis ei võimaldanud kõrvaldada kõiki komisjonil selle meetme osas tekkinud kahtlusi. Ent käesolevas asjas ei väida hageja, et vaidlustatud meetmesse väidetavalt tehtud muudatus oleks ebapiisav.

- 78 Sellest tuleneb, et vaidlustatud meetme muutmist ei saa pidada näitajaks selle kohta, et selle hindamisel oli tõsiseid raskusi.

– Neljas tegur, mis puudutab Hispaania ametiasutuste ja ettevõtjate vastuväiteid

- 79 Hageja sõnul viitavad asja keerukusele ka seisukohad, mille edastasid komisjonile mitu turul tegutsevat ettevõtjat, sealhulgas hageja, ning Comisión Nacional de la Competencia (Hispaania konkurentsialane komisjon, edaspidi „CNC”) ja Comisión Nacional de Energía (Hispaania energiakomisjon, edaspidi „CNE”) aruanded. Need seisukohad ja aruanded andsid tunnistust sellest, et vaidlustatud meede on vastuolus asutamislepingu ja teiseste õigusaktide teatavate sätetega ning oleks seetõttu pidanud ajendama komisjoni ametlikku uurimismenetlust algatama. Repliigis täpsustab hageja, et isegi kui CNC-l ja CNE-l puudub pädevus otsustada, kas tegemist on riigiabiga ja kas see abi on siseturuga kooskõlas, osutavad nende aruanded, mis rõhutavad nende kolme teguri omavahelist lahutamatu seost, millest vaidlustatud meede koosneb ja millest tuleneb selle eproportsionaalsus, siiski selle meetme hindamisel tekkinud tõsistele raskustele.
- 80 Greenpeace-España rõhutab, et mitu kolmandat isikut olid väljendanud oma kartust, et vaidlustatud meetme rakendamisel on kahjulik mõju keskkonnale.
- 81 Tuleb meenutada, et mõiste „tõsised raskused” on objektiivne ja et selliste raskuste olemasolu tuleb hinnata objektiivselt, lähtudes eeskätt vaidlustatud akti vastuvõtmisega seotud asjaoludest (vt eespool punkt 53).
- 82 Sellest järeldub, et tõsiste raskuste olemasolu kindlakstegemisel ei saa arvesse võtta asjaomase meetme kohta esitatud vastuväidete arvu ja ulatust. Kui vaidlustatud meetme kohta esitatud vastuväidete arvu ja ulatust arvesse võetaks, seaks see ametliku uurimismenetluse algatamise sõltuvusse siseriikliku kava kohta esitatud vastuväidetest, mitte tõsistest raskustest, millega komisjon selle kava hindamisel kokku puutus. Lisaks oleks selle tagajärg niisugune – nagu märkis ka Hispaania Kuningriik –, et kava vaidlustajatel on võimalik kava komisjonipoolset hindamist edasi lükata, kohustades komisjoni oma sekkumisega ametlikku uurimismenetlust algatama (eespool punktis 54 viidatud kohtuotsus *Colt Télécommunications France vs. komisjon*, EU:T:2013:463, punktid 73 ja 74).
- 83 Seevastu ei saa välistada, et asjaomaste ettevõtjate ja ametiasutuste vastuväited võivad anda tunnistust sellest, et vaidlustatud meetme hindamisel tekkisid tõsised raskused (eespool punktis 54 viidatud kohtuotsus *Colt Télécommunications France vs. komisjon*, EU:T:2013:463, punktid 75). Kuna need vastuväited toetavad hageja ja Greenpeace-España seisukohti, mis puudutavad tegureid, mis väidetavalt viitavad vaidlustatud otsuse sisust tulenevatele tõsistele raskustele, siis tuleb neid vastuväiteid sellest lähtudes ka analüüsida (vt allpool punkt 86 ja järgnevad punktid).
- 84 Seega tuleb asuda seisukohale, et asjaomaste era- ja riikliku sektori ettevõtjate vastuväited, isegi kui neid on palju ja isegi eeldades, et need on asjassepuutuvad, ei tõenda iseenesest tõsiste raskuste olemasolu.
- 85 Eeltoodud kaalutlustest tuleb järeldada, et väidetud tegurid, mis puudutavad esialgset uurimismenetlust, ei võimalda ei eraldivõetuna ega tõendite kogumina tuvastada tõsiseid raskusi, mille tõttu oleks olnud vaja algatada ametlik uurimismenetlus.

Tegurid, mis puudutavad vaidlustatud otsuse sisu

- 86 Hageja ja Greenpeace-España väidavad sisuliselt, et vaidlustatud otsuse sisust nähtub neli viidet selle kohta, et vaidlustatud meetme hindamisel tekkisid tõsised raskused.

– Esimene tegur, mis puudutab vaidlustatud meetme ebapiisavat analüüsi

- 87 Hageja väidab, et komisjon ei analüüsinud vaidlustatud meetet piisavalt. Viidates oma teises väites esitatud argumentidele, leiab hageja eeskätt, et komisjon ei analüüsinud kolme tegurit, mis moodustavad vaidlustatud meetme ja mis on omavahel lahutamatult seotud, st elektritootjatele makstud rahaline hüvitis, võrgujärjekorras eelise andmise mehhanism ja kohustus osta omamaist sütt, hoidudes nii otsuse tegemisest mitme huvitatud isiku esitatud argumendi kohta. Hageja lisab repliigis, et Üldkohtu president ise kinnitas oma 17. veebruari 2011. aasta määruses kohtuasjas Gas Natural Fenosa SDG vs. komisjon (T-484/10 R, EU:T:2011:53, punkt 68), et komisjoni tehtud esialgne uurimismenetlus ei olnud täielik seetõttu, et ta analüüsis ainult seda, kas rahalise hüvitise maksmine on siseturuga kooskõlas.
- 88 Kõigepealt tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt viitab komisjoni uurimise ebapiisavus või puudulikkus tõsistele raskustele esialgses uurimismenetluses (vt eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus Smurfit Kappa Group vs. komisjon, EU:T:2012:351, punkt 81 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 89 Nimelt leidis esialgse õiguskaitse kohaldamiseks pädev kohtunik eespool punktis 87 viidatud kohtumääruses Gas Natural Fenosa SDG vs. komisjon (EU:T:2011:53, punktid 62–70) ning kohtumääruses 17.2.2011, Iberdrola vs. komisjon (T-486/10 R, EU:T:2011:54, punktid 56–64), Endesa ja Endesa Generación vs. komisjon (T-490/10 R, EU:T:2011:55, punktid 55–63) ja Comunidad Autónoma de Galicia vs. komisjon (T-520/10 R, EU:T:2011:56, punktid 50–58) tegelikult esimesena nimetatud tõsistele raskustele viitava teguri alusel, mille kohaselt vaidlustatud meetet ei analüüsitud piisavalt, et vaidlustatud otsuse täitmise peatamise taotluse osas on *fumus boni juris* tingimus täidetud.
- 90 Nende esialgse õiguskaitse kohaldamiseks pädeva kohtuniku määrustest, millel ei ole jõustunud kohtuotsuse jõudu (kohtumäärus 14.2.2002, komisjon vs. Artegoda, C-440/01 P(R), EKL, EU:C:2002:95, punkt 66), ei saa siiski tuletada seda, et esimene väide, mille kohaselt rikuti hageja menetlusõigusi, tuleb käesolevas asjas tunnistada vastuvõetavaks seetõttu, et komisjon ei hinnanud esialgses uurimismenetluses kõiki asjaomast abi moodustavaid tegureid.
- 91 Nimelt tuleneb vaidlustatud otsusest, nagu ka eespool nimetatud esialgse õiguskaitse kohaldamiseks pädeva kohtuniku määrustest, et Hispaania ametiasutuste teatatud abimeede koosneb, nagu ka pooled nõustuvad, kolmest tegurist, st rahalisest hüvitisest, võrgujärjekorras eelise andmise mehhanismist ja kohustusest osta omamaist sütt (millele lisandub kohustus toota elektrit sellest söest).
- 92 Täpsemalt, nagu tuleneb vaidlustatud otsuses vaidlustatud meetme kohta antud kirjeldusest (punkt 2), on selle eesmärk tagada Hispaanias elektrienergia varustuskindlus, kohustades abi saavaid elektriijaamu ostma omamaist sütt Hispaania söekaevandustest ja tootma sellest söest teatava koguse elektrienergiat. Selleks et tagada, et elektriijaamad saaksid elektriturul müüa omamaisest söest toodetud elektrienergiat ja tagada nii Hispaanias elektrienergia varustuskindlus, kehtestas vaidlustatud meede võrgujärjekorras eelise andmise mehhanismi, mille kohaselt antakse neile elektriijaamadele sellel turul võrgujärjekorras eelis, täpsustades seejuures, et nende elektriijaamade omanikud saavad hüvitist, mis võrdub nende kantud täiendavate tootmiskulude ja elektri päevaturul müümise hinna vahega (vt ka eespool punktid 2–4).
- 93 Sellest järeldub esiteks, et vaidlustatud meetmega ette nähtud rahalise hüvitisega soovitakse hüvitada kulutused, mis tulenevad avaliku teenindamise osutamise kohustusest – mis käesoleval juhul kujutab endast kohustust osta omamaist sütt ja toota sellest söest elektrienergiat – ja mille eesmärk on tagada Hispaanias elektrienergia varustuskindlus.

- 94 Seega seisnes komisjoni kohustus analüüsida omamaise söe ostmise kohustust selles, et teha kindlaks, kas niisugust kohustust võib määratleda avaliku teenindamise osutamise kohustusena, mille täitmise eest võidakse maksta hüvitist. Komisjon tegi selle analüüsi, kui ta hindas, kas tegemist on ÜMPT-ga ELTL artikli 106 lõike 2 tähenduses (vt vaidlustatud otsuse punkt 3.1).
- 95 Teiseks tuleneb eespool punktis 92 meenutatud vaidlustatud meetme kirjeldusest, et võrgujärjekorras eelise andmise mehhanism kujutab endast „tehnilist vahendit taotletud eesmärgi saavutamiseks”, „millega soovitakse tagada ÜMPT tõhusus”. Hispaania ametiasutuste arvates on oht, et ilma selle mehhanismita, mis võimaldab pakkuda turul omamaisest söest toodetud elektrienergiat, võib see omamaine energiaallikas kaduda ega ole võimalik piirata Hispaania sõltuvust välismaistest energiaallikatest. Võrgujärjekorras eelise andmise mehhanism kujutab niisiis endast vajalikku seost avalike teenuste ja taotletava üldise majandushuvi eesmärgi vahel.
- 96 Järelikult pidi komisjon võrgujärjekorras eelise andmise mehhanismi hindama selle meetme alusel, mis võimaldab tagada Hispaanias elektrienergia varustuskindlus ja teha kindlaks, kas tegemist on tõepoolest ÜMPT-ga. Niisiis analüüsis komisjon võrgujärjekorras eelise andmise mehhanismi hindamisel õigesti, kas tegemist on tõepoolest ÜMPT-ga (vaidlustatud otsuse punkt 3.1). Selles küsimuses leidis komisjon, et võrgujärjekorras eelise andmise mehhanism on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiivi 2003/54/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 96/92/EÜ (ELT L 176, lk 37; ELT eriväljaanne 12/2, lk 211), artikli 11 lõikega 4, mille kohaselt „[I]iikmesriik võib tarnekindluse huvides nõuda, et võrgujärjekorras eelistataks elektrijaamu, kus kasutatakse kohalikke primaarenergia allikaid”.
- 97 Komisjon läks võrgujärjekorras eelise andmise mehhanismi riigiabi käsitlevate sätete alusel analüüsimisest isegi kaugemale, kontrollides, kas see mehhanism on kooskõlas muude kaupade vaba liikumist (vaidlustatud otsuse punktid 151–154) või Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud omandiõigust (vaidlustatud otsuse punkt 159) käsitlevate sätetega kui ELTL artikli 106 lõige 2 ja ELTL artikkel 107.
- 98 Lisaks võttis komisjon riigiabi olemasolu analüüsimisel (eelkõige vaidlustatud otsuse punktid 113, 121 ja 127) arvesse rahalise hüvitise, võrgujärjekorras eelise andmise mehhanismi ja omamaise söe ostmise kohustuse koosmõju, arvestades ka vaidlustatud meetme moodustava kolme teguri omavahelist otsest seost, mille hageja väitis olemas olevat. Komisjon järeldas selle kombineeritud analüüsi põhjal, et vaidlustatud meetmest said kasu mitte üksnes elektrijaamad, vaid ka omamaise söe tootjad.
- 99 Võttes arvesse eespool punktides 93–96 esitatud kaalutlusi, ei olnud komisjon seevastu kohustatud tegema võrgujärjekorras eelise andmise mehhanismi ja omamaise söe ostmise kohustuse kohta eraldi analüüsi, et saada teada, kas need eraldi vaadelduna kujutavad endast riigiabi, mis on siseturuga kokkusobimatu.
- 100 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tulenevalt ei saa komisjonile ette heita, et ta ei teinud vaidlustatud meetme täielikku analüüsi ega ei saa niisiis järeldada, et selle meetme hindamisel olid tõsised raskused, mille tulemusel oleks tulnud algatada ametlik uurimismenetlus.
- Teine tegur, mis puudutab käesolevas asjas ebapiisavat ÜMPT analüüsi
- 101 Repliigis väidab hageja kolmandas väites esitatud argumentidele tuginedes, et ametlikku uurimismenetlust algatamata jättes ei olnud komisjonil võimalik märgata, et vaidlustatud meede, mis takistas kombineeritud tsükliliga töötavatel elektrijaamadatel elektri nõudluse ootamatule suurenemisele kiiresti reageerida, kahjustas Hispaanias elektrienergia varustuskindlust ja seega ÜMPT-d, mis on selle meetme ühisturuga kokkusobivuse alus.

- 102 Väite põhjenduseks tugineb hageja sisuliselt sellele, et kombineeritud tsükliga töötavate elektrijaamade tegevus peatus pikaks ajaks ja et nende elektrijaamade olukord on vaidlustatud meetme rakendamisest alates ebakindel, mis takistab neil paindlikult ja kiiresti täita elektrienergia järele tekkinud nõudlust.
- 103 Kuna need asjaolud leidsid aset enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist, ei võtnud komisjon neid oma analüüsis arvesse (vt selle kohta kohtuotsus 15.4.2008, Nuova Agricast, C-390/06, EKL, EU:C:2008:224, punktid 54 ja 55; kohtuotsus 28.3.2012, Ryanair vs. komisjon, T-123/09, EKL, EU:T:2012:164, punkt 103) ja seetõttu ei saa talle ette heita, et tema analüüs selles küsimuses oli esialgses uurimismenetluses ebapiisav.
- 104 Osas, milles hageja märgib selle väite põhjenduseks, mille kohaselt ei analüüsitud käesolevas asjas kõne all olevat ÜMPT-d piisavalt, et komisjon ei võtnud arvesse CNE ja CNC aruandeid, kus toodi välja vaidlustatud meetme ebaproportsionaalsus ÜMPT-ga taotletava eesmärgi suhtes (vt eespool punkt 79), siis tuleb märkida, et sellele väitele räägib vastu juba vaidlustatud otsuse sõnastus. Nimelt tuleneb vaidlustatud otsusest esiteks, et komisjon tõi selles sisuliselt välja nende aruannete sisu (vaidlustatud otsuse punkt 73) ja ka kõik kolmandate isikute esitatud andmed ja väited (vaidlustatud otsuse punkti 2.8) ning et teiseks märkis komisjon, et ta kontrollis käesolevas asjas kolmandate isikute esitatud vastuväidete tõttu, ega asjaomase ÜMPT hindamisel ei tehtud ilmseid vigu, mis erineb tema väljakujunenud tavast selliste avalike teenustega seotud kohustuste hindamisel, mille eesmärk on tagada elektrienergia varustuskindlus (vaidlustatud otsuse punkt 90). Sellest võib niisiis järeldada, et komisjon võttis arvesse kolmandate isikute vastuväiteid, kuigi ta neid ei kinnitanud, sealhulgas vastuväiteid, mis esitati CNC ja CNE aruannetes. Seega ei saa komisjonile ette heita ka seda, et tema analüüs selles küsimuses oli esialgse uurimismenetluse käigus ebapiisav.
- Kolmas tegur, mis puudutab vaidlustatud meetme vastuolu asutamislepingu ja teiseste õigusaktide erinevate sätetega
- 105 Hageja järeldab vaidlustatud meetme väidetavast vastuolust asutamislepingu ja teiseste õigusaktide sätetega, millele ta tugineb nii neljandas kui ka viiendas väites, et komisjonil ei olnud juba selle vastuolu tõttu õigust jätta ametlikku uurimismenetlust algatamata.
- 106 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib hageja, kes leiab, et tema menetlusõigusi on rikutud seetõttu, et komisjon ei algatanud ametlikku uurimismenetlust, esitada väiteid, mis tõendavad, et teatatud meetme suhtes läbi viidud esialgses uurimismenetluses komisjoni käsutuses olnud teabe ja tõendite hindamisel oleks pidanud tekkima küsimus, kas teatatud meedet tuleks käsitada riigiabina ja kas see meede on siseturuga kokkusobiv. Selliste väidete tõttu ei saa aga muutuda hagi ese või hagi vastuvõetavuse tingimused. Vastupidi, kahtlused meetme riigiabina määramise ja meetme kokkusobivuse osas on just täpselt niisugune tõend, mis tuleb esitada selleks, et tõendada, et komisjon oleks pidanud algatama ametliku uurimismenetluse (vt selle kohta eespool punktis 26 viidatud kohtuotsus Smurfit Kappa Group vs. komisjon, EU:T:2012:351, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 107 Seega tuleb hagejal välja tuua need vaidlustatud otsuse sisu puudutavad tegurid, mis võivad tõendada, et meetme hindamisel tekkisid tõsised raskused (vt eespool punkt 54). Tuleb ka lisada, et kui hageja viitab, nagu käesolevas asjas, teistes väidetes esitatud argumentidele, et seada kahtluse alla vaidlustatud otsuse põhjendus, peab ta nende argumentide hulgast täpselt välja tooma need, mis võivad tema arvates tõendada, et sellised raskused tekkisid (vt selle kohta eespool punktis 75 viidatud kohtuotsus Iliad jt vs. komisjon, EU:T:2013:472, punktid 83 ja 84).
- 108 Kuna hageja piirdub väitega, mille kohaselt „ei olnud komisjonil, pidades silmas neljandas ja viiendas väites esitatud argumente ja võttes arvesse seda, et vaidlustatud meede ei ole kooskõlas mitte üksnes asutamisevabaduse ja kaupade vaba liikumise tagavate asutamislepingu sätetega, vaid ka erinevate teiseste õigusaktide sätetega, õigust jätta ametlikku uurimismenetlust algatamata”, siis tuleb käesolevas

asjas asuda seisukohale, et niisugune ähmane ja põhjendamata viide ei võimalda Üldkohtul täpselt kindlaks teha neljanda ja viienda väite põhjenduseks välja toodud neid tegureid, mis hageja arvates tõendavad tõsiste raskuste olemasolu. Seetõttu tuleb argumente, mille kohaselt vaidlustatud meede on vastuolus asutamislepingu ja teiseste õigusaktide erinevate sätetega, analüüsida üksnes hageja poolt esitatud neljanda ja viienda väitega seoses.

– Neljas tegur, mis puudutab vaidlustatud meetme ebapiisavat ja mittetäielikku analüüsi keskkonnaalastest õigusnormidest lähtudes

- 109 Greenpeace-España väidab, et esialgse menetluse käigus läbi viidud uurimine oli esiteks ebapiisav, kuna komisjonil ei olnud vaidlustatud meetme keskkonnamõju kohta otsuse tegemiseks vajalikku teavet, ja teiseks mittetäielik, kuna komisjon ei uurinud, kas see meede rikub muid asutamislepingu ja teisese õiguse sätteid kui riigiabi käsitlevad sätted – käesolevas asjas keskkonnaalaseid õigusnorme –, kuna komisjon tegi vaid osalise analüüsi selle kohta, kas nimetatud meede on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiviga 2003/87/EÜ, millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, lk 32) (muudetud). Greenpeace-España esitab sisuliselt samad argumendid, kui ta väidab, et komisjon rikkus oma põhjendamiskohustust.
- 110 Komisjon märgib Greenpeace-España menetlusse astuja seisukohtade kohta, et selle menetlusse astuja argumendid ei ole vastuvõetavad, kuna need moonutavad peamiste menetlusosaliste vahelist vaidlust, suunates seda selliste õigusküsimuste juurde, mis on täiesti eraldiseisvad.
- 111 Olgu meenutatud, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei keela Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 40 neljas lõik ja kodukorra artikli 116 lõige 3 menetlusse astujal esitada argumente, mis erinevad selle poole omast, keda ta toetab, tingimusel et tema eesmärk on selle poole nõuete toetamine (kohtuotsus 8.6.1995, Siemens vs. komisjon, T-459/93, EKL, EU:T:1995:100, punktid 21–23; kohtuotsus 9.9.2009, Diputación Foral de Álava jt, T-230/01–T-232/01 ja T-267/01–T-269/01, EU:T:2009:316, punkt 301).
- 112 Käesolevas asjas tuleneb eespool punktidest 105 ja 108, et hageja väidab, isegi kui ta ei esita oma väite toetuseks argumente ega põhjendusi, et võttes arvesse seda, et vaidlustatud meede rikub muid asutamislepingu ja teisese õiguse sätteid kui riigiabi käsitlevad sätted, sealhulgas keskkonnaalaseid õigusnorme, ei võinud komisjon jätta ametlikku uurimismenetlust algatamata. Niisiis, vastupidi sellele, mida väidab komisjon, ei muuda Greenpeace-España argumendid tõsiste raskuste olemasolu kohta käesoleva vaidluse sisu ja need tuleb tunnistada vastuvõetamatuks.
- 113 Mis puutub väitesse, et tõsiste raskuste esinemine on tõendatud, siis tuleb märkida, ilma et käesolevas menetlusstaadiumis oleks vaja teha otsust selle kohta, kas komisjon on kohustatud analüüsima vaidlustatud meetme kooskõla keskkonnaalaste õigusnormidega (vt allpool punktid 187–191), et komisjon vastas kõigile kolmandate isikute poolt tõstatatud kitsaskohtadele seoses vaidlustatud meetme kahjuliku mõjuga keskkonnale. Nii leidis komisjon, vastuseks väidetele, et vaidlustatud meetme tagajärjel suurenevad saasteainete heitkogused (vaidlustatud otsuse punktid 70 ja 75), et asjaolu, et nimetatud meetmega kaasneb see, et omamaist sütt kasutavate elektrijaamade süsinikdioksiidiheidet suurenevad ja saastekvootide hind tõuseb, ei tähenda, et Hispaanias suurenevad süsinikdioksiidiheidet üldiselt, kuna need jäävad põhimõtteliselt piiridesse, mis vastavad Hispaania ametiasutuste kehtestatud piirnormidele, võttes arvesse direktiiviga 2003/87 kehtestatud heitkogustega kauplemise süsteemi (vaidlustatud otsuse punktid 156 ja 157). Neil asjaoludel ei olnud komisjon kohustatud analüüsima vastuolu direktiivi 2003/87 erisätetega ega taotlema täiendavat teavet süsinikdioksiidiheidete suurenemise kohta ega nende meetmete kohta, mida Hispaania ametiasutused võtsid süsinikdioksiidiheidete suurenemise tasakaalustamiseks.

- 114 Niisiis ei või komisjonile ette heita seda, et tema analüüs oli keskkonnaalastest õigusnormidest lähtudes ebapiisav ja mittetäielik, ega sellest järeldada, et vaidlustatud meetme hindamisel tekkisid tõsised raskused, mis õigustab ametliku uurimismenetluse algatamist.
- 115 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et hageja ja Greenpeace-España ei ole tõendanud, et komisjon oleks käesolevas asjas pidanud algatama ametliku uurimismenetluse. Neil asjaoludel ei saa nõustuda etteheidetega, mille kohaselt on rikutud hea halduse ja kaitseõiguste tagamise põhimõtet ja mis põhinevad asjaolul, et komisjon ei algatanud ametlikku uurimismenetlust, kusjuures hagejal oli huvitatud isikuna üksnes õigus esitada ametlikus uurimismenetluses oma seisukohad, mitte võistlevale menetlusele komisjoniga, nagu abimeetmetest teatanud riigil (vt eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus TF1 jt vs. komisjon, EU:T:2012:352, punkt 217 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 116 Järelikult tuleb esimene väide tervikuna tagasi lükata.

Teine väide, mille kohaselt on rikutud ELTL artikli 106 lõiget 2, ELTL artiklit 107 ja põhjendamiskohustust

- 117 Hageja heidab komisjonile esiteks sisuliselt ette, et ta ei analüüsinud, kas kõik vaidlustatud meetme moodustavad kolm tegurit on siseturuga kokkusobivad, rikkudes nii ELTL artikli 106 lõiget 2, ELTL artiklit 107 kui ka põhjendamiskohustust, ja teiseks, et ta ei kvalifitseerinud üht neist teguritest, st omamaise söe ostmise kohustust, siseturuga kokkusobimatu riigiabina, rikkudes sellega ELTL artikli 106 lõiget 2 ja ELTL artiklit 107.

Vaidlustatud meetme moodustava kolme teguri analüüsimata jätmine

- 118 Hageja väidab, et komisjon, tunnistades vaidlustatud meetme moodustava kolme teguri, st rahalise hüvitise, võrgujärjekorras eelise andmise mehhanismi ja omamaise söe ostmise kohustuse omavahelist seost, analüüsis ainult rahalise hüvitise siseturuga kokkusobivust.
- 119 Hageja lisab, et komisjon rikkus oma põhjendamiskohustust, jättes välja toomata põhjused, miks võrgujärjekorras eelise andmise mehhanism ja omamaise söe ostmise kohustus kuuluvad või ei kuulu ELTL artikli 107 ja/või ELTL artikli 106 lõike 2 kohaldamisalasse, ja jättes hindamata nende tegurite mõju vaidlustatud meetme siseturuga kokkusobivuse analüüsile.
- 120 Olgu märgitud, et nii etteheidetega, mis puudutab kõigi vaidlustatud meetme moodustava kolme teguri analüüsimata jätmist (vt eespool punkt 118) kui ka etteheidetega, mille kohaselt ei põhjendatud vaidlustatud otsust osas, mis puudutab kahte seda meedet moodustavat tegurit (vt eespool punkt 119), heidab hageja komisjonile sisuliselt ette, et tema analüüs vaidlustatud meetme moodustava kolme teguri kohta oli mittetäielik.
- 121 Ent kuna juba esimese väite analüüsis leiti, et komisjonile ei saa ette heita, et tema hinnang vaidlustatud meetmele on mittetäielik (vt eespool punktid 92–100), siis tuleb samadel põhjustel need teise väite raames esitatud etteheited tagasi lükata.

Omamaise söe ostmise kohustuse siseturuga kokkusobimatu riigiabina kvalifitseerimata jätmine

- 122 Hageja heidab komisjonile ette, et ta ei kvalifitseerinud vaidlustatud otsuses abi saavatele elektrijaamadele pandud omamaise söe ostmise kohustust eraldivõetuna riigiabina, mis tähendab – vastupidi sellele, mida väidab komisjon kohtuasjas T-490/10 R esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotluse kohta esitatud seisukohtades –, et riigi vahendid lähevad üle omamaise söe tootjatele. Lisaks ei saa seda abi pidada ELTL artikli 106 lõike 2 alusel siseturuga kokkusobivaks.

123 Olgu meenutatud, ilma et oleks vaja teha otsust küsimuses, kas omamaise söe ostmise kohustus tähendab, et riigi vahendid lähevad üle omamaise söe tootjatele, ega selle taotluse kohta, millega paluti eemaldada kohtuasja materjalide hulgast hagi lisa A 23, kus olid komisjoni seisukohad kohtuasjas T-490/10 R esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotluse kohta, et omamaise söe ostmise kohustus kujutab endast teavitatud abimeetme moodustavate tegurite hulgas ühte vaidlustatavast meetmest abi saavatele ettevõtjatele kehtestatud avaliku teenindamise kohustustest ja et seetõttu ei olnud komisjon kohustatud analüüsima, kas see kohustus eraldivõetuna kujutab endast riigiabi ega veel vähem seda, kas see kohustus eraldivõetuna on siseturuga kokkusobiv (vt eespool punktid 94 ja 99).

124 Kõigest eeltoodust järeldub, et teine väide tuleb tagasi lükata.

Kolmas väide, mille kohaselt on rikutud ELTL artikli 106 lõiget 2, ÜMPT raamistikku, direktiivi 2003/54 artikli 11 lõiget 4, ja on tehtud ilmseid hindamisvigu ning kuritarvitatud võimu

125 Hageja väidab kõigepealt, et komisjon rikkus ELTL artikli 106 lõiget 2, raamistikku riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena (ELT 2005 C 297, lk 4) (edaspidi „ÜMPT raamistik“) ja direktiivi 2003/54 artikli 11 lõiget 4 ning tegi ilmseid hindamisvigu, kui ta leidis, et vaidlustatud meetmega kehtestatud kohustused on kooskõlas ÜMPT raamistikuga, mille eesmärk on tagada elektrienergia varustuskindlus. Teise võimalusena väidab hageja, et kuigi elektrienergia varustuskindluse tagamine Hispaanias oli ohustatud, oli vaidlustatud meede siiski ebaproportsionaalne. Samuti leiab hageja, et komisjon kuritarvitas käesolevas asjas võimu.

ÜMPT kehtestamise põhjendus

126 Mitu liidu õigusnormi tunnistavad, et elektrienergia varustuskindluse tagamise vajadus võib õigustada ÜMPT kehtestamist.

127 Mis puudutab konkreetsemalt elektrisektorit, siis on ka direktiivis 2003/54, mis kuulub käesoleva asja asjaoludele kohaldamisele, kinnitatud, et avalike teenuste osutamise kohustuse eesmärk võib olla elektrienergia varustuskindluse tagamine. Eeskätt on direktiivi 2003/54 põhjenduse 26 kohaselt direktiivi „põhinõue arvestamine avalike teenuste osutamise nõuetega ning seetõttu on tähtis, et käesolevas direktiivis käsitletakse kõigis liikmesriikides järgitavaid ühiseid miinimumstandardeid, milles arvestatakse varustuskindluse [...] eesmärgi kõigis liikmesriikides.“ Ka direktiivi 2003/54 artikli 3 lõige 2 sätestab, et „[l]iikmesriigid võivad asutamislepingu asjakohaseid sätteid, eelkõige artiklit [106] täielikult arvesse võttes ja üldist majandushuvi silmas pidades kehtestada elektrisektori ettevõtjatele avalike teenuste osutamise kohustused, mis on seotud turvalisusega, sealhulgas varustuskindlusega [...]“. Direktiivi 2003/54/EÜ artikli 11 lõikes 4 on täpsustatud, et „[l]iikmesriik võib tarnekindluse huvides nõuda, et võrgujärjekorras eelistataks elektrijaamu, kus kasutatakse kohalikke primaarenergia allikaid, igas kalendriaastas kuni 15% ulatuses kogu primaarenergiast, mis on vajalik asjaomases liikmesriigis tarbitava elektrienergia tootmiseks“.

128 Komisjon leidis ka oma teatises üldhuviteenuste kohta Euroopas (EÜT 2001, C 17, lk 4), et elektrienergia varustuskindluse tagamise vajadus on avalike teenuste oluline eesmärk (I lisa, punkt 3).

129 Nõukogu 23. juuli 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1407/2002, mis käsitleb siseturule antavat riigiabi (EÜT L 205, lk 1; ELT eriväljaanne 08/2, lk 170) ja mis kuulub vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kuupäeval kohaldamisele, põhjendus 4 täpsustab: „ülemaailmne poliitiline olukord [annab] energiasektoris geopoliitiliste riskide ja julgeolekuriskide hindamisele täiesti uue ulatuse ning varustamiskindluse mõiste omandab laiema tähenduse“.

- 130 Hageja ei vaidlusta seda, et elektrienergia varustuskindlus pakub üldist majandushuvi, mis võib ÜMPT kehtestamist õigustada. Seevastu ei ole ta nõus sellega, et käeolevas asjas on olemas oht elektrienergia varustuskindlusele ja järeldab sellest, et vaidlustatud meetmega ette nähtud kohustusi ei saa käsitada avaliku teenindamise kohustustena.
- 131 Vaidlustatud otsuses leidis komisjon, tuginedes direktiivi 2003/54 sätetele ja liikmesriikide ulatuslikule kaalutusõigusele ÜMPT määratlemisel, et elektrienergia varustuskindlusele tekkinud konkreetse ja vahetu ohu kindlakstegemine ei ole liikmesriikide ülesanne. Komisjon meenutas ka oma väljakujunenud otsustuspraktikat, mille kohaselt ei kontrolli ta juhul, kui ükski kolmas isik ei vaidlusta vajadust võtta elektrienergia varustuskindluse tagamiseks vastu erimeetmed, kas asjaomased riigid on esitanud üksikasjalikke tõendeid selle kohta, et neile on elektrienergia varustuskindlusega seoses tekkinud konkreetne oht. Võttes arvesse mitme kolmanda isiku vastuväiteid ja Euroopa energiasektori liberaliseerimist, pidas komisjon siiski käesoleval juhul vajalikuks kontrollida, kas Hispaania ametiasutuste poolt vaidlustatud meetme samastamine ÜMPT-ga on ilmselt ekslik või mitte (vaidlustatud otsuse punktid 87–90).
- 132 Aluslepingutele lisatud protokollist nr 26 ja ÜMPT-le kohaldatavatest õigusaktidest, eeskätt ÜMPT raamistikust ning ka asutamislepingu tähenduses ÜMPT olemuse ja ulatuse kindlaksmääramiseks antud pädevust käsitlevast väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb tõepoolest, et liikmesriikidel on ulatuslik kaalutusõigus otsustada, mida nad peavad ÜMPT-ks (komisjoni teatis üldhuviteenuste kohta Euroopas, punkt 22; ÜMPT raamistik, punkt 9) (vt kohtuotsus 20.4.2010, Federutility jt, C-265/08, EKL, EU:C:2010:205, punktid 29 ja 30; kohtuotsus 12.2.2008, BUPA jt vs. komisjon, T-289/03, EKL, EU:T:2008:29, punkt 166 ja seal viidatud kohtupraktika). Direktiivi 2003/54 põhjenduses 26 on samuti öeldud, et „[o]luline [on], et avalike teenustega seotud nõudeid saaks tõlgendada riiklikul tasandil, võttes arvesse riiklike tingimusi”. Nimelt ei ole olemas ÜMPT selget ja täpset õiguslikku määratlust ega ka kindlaksmääratud õigusmõistet, mis kehtestaks lõplikult tingimused, mida tuleb täita, et riik võiks õigustatult viidata ÜMPT ülesande olemasolule ja selle kaitsele ELTL artikli 106 lõike 2 tähenduses (eespool viidatud kohtuotsus BUPA jt vs. komisjon, EU:T:2008:29, punkt 165).
- 133 Samas, isegi kui liikmesriikidel on ulatuslik kaalutusõigus määratleda, mida nad peavad ÜMPT-ks, võib komisjon nimetatud õigusaktide ja kohtupraktika alusel niisuguse määratluse vaidlustada, kui tegemist on ilmse veaga. Seega, kuigi ÜMPT osutamise laadi ja ulatuse määratlemine on liikmesriikide pädevuses ja neil on õigus teha seda oma äranägemise järgi, ei ole nimetatud pädevus piiramatu ega omavoliliselt rakendatav (vt selle kohta kohtuotsus 7.11.2012, CBI vs. komisjon, T-137/10, EKL, EU:T:2012:584, punktid 99 ja 101 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 134 Eeltoodust tuleneb, et sarnaselt kõigi ÜMPT määratluse aspektidele ei saa pidada ÜMPT kehtestamise õigustamist, käeolevas asjas ohuga elektri varustuskindlusele, pidada selliseks, mis jääb väljapoole komisjoni kontrollipädevust, mis on küll piiratud (vt selle kohta kohtuotsus 15.6.2005, Olsen vs. komisjon, T-17/02, EKL, EU:T:2005:218, punkt 217; eespool punktis 132 viidatud kohtuotsus BUPA jt vs. komisjon, EU:T:2008:29, punkt 267). See piiratud kontroll võib kavatsetava analüüsi välistada, eeskätt juhul kui – nagu käesolevas asjas – kontrolli ese on tuvastada ohu olemasolu.
- 135 Niisiis tuleb analüüsida hageja nende argumentide põhjendatust, millega ta vaidlustab käesolevas asjas selle, et elektri varustuskindlus Hispaanias on ohustatud.
- 136 Selles küsimuses tuleb täpsustada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt –võttes arvesse esiteks liikmesriikidele antud ulatuslikku kaalutusõigust otsustada ÜMPT määratluse ja selle rakendamise tingimuste üle ja teiseks niisuguse piiratud kontrolli ulatust, mida komisjon võib ilmse vea korral selles osas läbi viia – ei saa ka kontroll, mida Üldkohus teostab komisjoni sellekohaste hinnangute üle, neist samadest piiridest väljuda. Üldkohus peab selle kontrolli käigus eeskätt uurima, kas komisjoni hinnang on piisavalt usutav (vt selle kohta eespool punktis 132 viidatud kohtuotsus BUPA jt vs. komisjon, EU:T:2008:29, punktid 99 ja 100).

- 137 Vaidlustatud otsuses leidis komisjon, et Hispaania ametiasutused olid tuvastanud, et elektri varustuskindlust ähvardab reaalne oht (punkt 91). Eelkõige oli ta seisukohal, et Hispaania ametiasutuste väide, mille kohaselt oli oht, et ebapiisava tulemuslikkuse tõttu suletakse ajavahemikus 2010–2014 elektrijaamad, mis võivad varustuskindluse tagada, st need elektrijaamad, mis kasutavad omamaist sütt, ilma et neid elektrijaamu oleks võimalik asendada muude elektrijaamadega, võttes arvesse madalaid hindu ja elektrienergia hulgimüügituru ebakindlust (vaidlustatud otsuse punkt 93), ei olnud ekslik.
- 138 Osas, milles hageja vaidlustab esiteks selle, et omamaist sütt kasutavate elektrijaamade jätkusuutlikkus on ülemaailmse majanduslanguse tõttu ohustatud, siis tuleb kõigepealt märkida, et komisjon ei põhistanud oma järeldust, mille kohaselt ei teinud Hispaania ametiasutused ilmset hindamisviga, kui nad väitsid, et on oht, et omamaist sütt kasutavad elektrijaamad suletakse, üksnes majanduslanguse tagajärgedega. Ta võttis nimelt arvesse majanduslanguse ja selliste Hispaania elektrituru struktuuriaspektide nagu taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia osatähtsuse suurenemine (vaidlustatud otsuse punkt 93) ja Hispaania elektrituru isoleeritus võrreldes muude Euroopa turgudega (vaidlustatud otsuse punkt 96) koosmõju. Nii märkis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 96, et Hispaania elektrituru isoleeritus, mis tuleneb piiratud energiaühendusest teiste Euroopa riikidega, takistab omamaist sütt kasutavate elektrijaamade omanikel leevendada mõju, mis tuleneb majanduskriisi tagajärjel tekkinud nõudluse vähenemisest ja Hispaanias elektri hulgimüügi hinna vähenemisest, kuna elektrienergiat eksporditakse turgudele, kus valitsevad kõrgemad hinnad.
- 139 Edasi tuleb sarnaselt komisjoniga märkida, et ainus tõend, mille hageja oma väite põhjenduseks esitas, st CNC aruanne IPN 33/09, ei välista täielikult ohtu, et omamaist sütt kasutavad elektrijaamad suletakse, kuna sellest aruandest tuleneb, et „majanduskriis ja sellest tulenev nõudluse järsk langus ei too endaga tingimata kaasa söest elektrienergiat tootvate soojuselektrijaamade sulgemist”. Lisaks, nagu komisjon ka õigesti rõhutab, lähtus CNC selle hindamisel, millised on majanduskriisi tagajärjed omamaist sütt kasutavate elektrijaamade jätkusuutlikkusele, mitte objektiivsetest andmetest, vaid sellest, et asjaomane majandussektor ei ole avaldanud kavatsust oma tegevust vähendada. Niisiis ei olnud CNC analüüs piisav, et pidada komisjoni poolt omamaist sütt kasutavate elektrijaamade sulgemise ohu kohta esitatud väitele antud hinnangut ebausutavaks.
- 140 Viimaseks olgu lisatud, et hageja ei ole kuidagi vaidlustanud arvandmeid, mille Hispaania ametiasutused esitasid elektrienergia nõudluse ja selle mõju kohta elektrienergia tootmisele, millest komisjon lähtus, kui ta asus seisukohale, et omamaist kasutavate Hispaania elektrijaamade sulgemise ohu kohta esitatud väitega seoses ei ole tehtud ilmset hindamisviga. Nendest andmetest aga selgub, et Hispaanias on elektrienergia nõudlus järsult vähenenud (5% 2009. aastal) ja et omamaist sütt kasutavad elektrijaamad on oma toodangut oluliselt vähendanud (vaidlustatud otsuse punkt 19).
- 141 Osas, milles hageja vaidlustab teiseks selle, et elektrienergiaga kaetuse arvutamisel võeti arvesse seda, et kõik omamaist sütt kasutavad elektrijaamad suletakse, mis on väidetavalt ebareaalne, siis tuleb märkida, et komisjon ei tuginenud selle analüüsimisel, kas käesolevas asjas on tõepoolest tegemist ÜMPT-ga, ei sellele arvutusele, mille tegid Hispaania ametiaustused ja millele on viidatud vaidlustatud otsuse punktis 24, ega hüpoteesile, mille kohaselt kõik omamaist sütt kasutavad elektrijaamad suletakse. Piiratud kontrolli käigus, mida komisjon on kohustatud läbi viima selleks, et teha kindlaks, kas ÜMPT osutamine on õigustatud, piirdus komisjon nimelt sellega, et kontrollis, kas on olemas oht, et omamaist sütt kasutavad elektrijaamad suletakse, mitte selle ohu realiseerumise võimalikkust ja veel vähem selle realiseerumise ulatust (vt selle kohta eespool punktis 132 viidatud kohtuotsus BUPA jt vs. komisjon, EU:T:2008:29, punkt 268). Niisiis ei põhinenud komisjoni järeldus ÜMPT olemasolu kohta hüpoteesil, et kõik abi saanud elektrijaamad suletakse ja seetõttu tuleb hageja argument ainetuna tagasi lükata.
- 142 Osas, mille hageja vaidlustab kolmandaks selle, et vaidlustatud otsuses ei võetud arvesse tootmise ülevõimsust Hispaania elektriturul, eeskätt tuumaenergiajaamade, tuuleenergiajaamade ja hüdroelektrienergiajaamade – mis kasutavad samuti omamaiseid energiaallikaid – tootmisvõimsust, siis tuleb kõigepealt rõhutada, et hageja viidatud aruannetest ja avaldustest, eeskätt CNE 16. novembri 2009. aasta aruandest 29/2009 ja CNE 22. detsembri 2009. aasta koondaruandest tuleneb tõepoolest, et

Hispaania elektrienergia tootmisvõimsus on piisav, et katta nõudlus elektrienergia järele, sealhulgas kõige äärmuslikemas olukordades. Sellegipoolest ei võta ükski neist aruannetest ega avaldustest eraldi arvesse ohtu, et omamaist sütt kasutavad elektrijaamad suletakse, millel põhineb Hispaania ametiasutuste väide, et elektri varustuskindlus on ohtu seatud, mille osas ei ole tuvastatud ilmset hindamisviga.

- 143 Veel olgu märgitud, et komisjon võttis sõnaselgelt arvesse elektrienergia tootmist taastuvatest energiaallikatest, leides vaidlustatud otsuse punktis 93, et Hispaanias on niisuguse elektrienergia tootmise osatähtsus suurenenud. Lisaks, nagu tuleneb vaidlustatud otsuse sellest punktist ja nagu õigesti rõhutab komisjon oma kirjalikes märkustes, tuleneb Hispaanias elektrienergia varustuskindlusele tekkinud oht eelkõige sellest, et taastuvatest energiaallikatest, nagu tuuleenergia, hüdroenergia ja päikeseenergia, toodetud elektrienergia osakaal on suur. Nimetatud energiaallikad, mis moodustavad komisjon esitatud teabe kohaselt – millele on viidatud ka vaidlustatud otsuses (punkt 97 ja joonealune märkus 40) ja mida hageja ei ole vaidlustanud, vaid pigem täiendanud – märkimisväärse osa Hispaanias toodetud ja tarbitud elektrist (44% Hispaanias 2009. aastal olemas olnud elektrijaamade tootmisvõimsusest tervikuna, 23% Hispaania 2008. aasta elektrienergia toodangust tervikuna ja 35% Hispaanias 2010. aastal tarbitud elektrist), on oma olemuselt sellised, et need sõltuvad ilmastikutingimustest ja neid ei saa seetõttu, sõltumata tootmisvõimsusest, pidada elektrijaamadeks, mis tagavad mis tahes asjaoludel Hispaania elektrienergia varustuskindluse. Samuti, nagu tuleneb ka vaidlustatud otsusest (punkt 98), ilma et hageja oleks seda eraldi vaidlustanud, ei saa taastuvaid energiaallikaid kasutada elektrijaamad tagada põhiliste tasakaalustamisteenuste osutamist, et hoida ära elektrivarustuse katkestusi, kohandades elektrijaamade tootmisvõimsust, nii ülempinge kui ka alampinge osas, vastavalt süsteemihalduri nõudmisele (vt ka vaidlustatud otsuse punkt 21).
- 144 Hageja ei vaidle ka vastu komisjoni poolt vaidlustatud otsuses tehtud tuvastusele (punktid 21 ja 98), mille kohaselt ei ole ka tuumaelektrijaamad kohandatud selliselt, et neil oleks võimalik eespool nimetatud tasakaalustamisteenuseid osutada. Lisaks ei saa tuumaenergiat, vaatamata sellele, et see ei sõltu ilmastikutingimustest nagu taastuvad energiaallikad, pidada selliseks omamaise taastuva energia allikaks nagu omamaist sütt ja seega ei saa komisjon neid oma hinnangus väidetava elektrienergia varustuskindlusele tekkinud ohu hindamisel arvesse võtta. Nimelt, kuigi tuumakütust, st rikastatud uraani, valmistatakse – nagu hageja rõhutab – Hispaanias, pärineb selle kütuse allikas, st uraan, maardlatest, mis ei asu Hispaanias – millega pooled kohtuistungil ka nõustusid. Järelikult ei võetud elektrienergia tootmist tuumaenergia abil arvesse ja see ei muuda komisjoni hinnangu usutavust osas, mis puudutab väidetavat ohtu elektrienergia varustuskindlusele Hispaanias.
- 145 Väide, mille hageja esitas tuumaelektri-, tuuleenergia- ja hüdroelektrijaamu puudutavate argumentidega seoses ja mille kohaselt rikkus komisjon direktiivi 2003/54 artikli 11 lõiget 4, tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata, kuna see esitati esimest korda repliigis ja seda ei saa pidada väiteks, mis laiendab hagiavalduses esitatud väidet või etteheidet. Hagiavalduses väitis hageja, et komisjon rikkus direktiivi 2003/54 artikli 11 lõiget 4, rõhutades, et kahju, mis põhjustati selles sättes ette nähtud elektrienergia varustuskindlustusele, ei ole võimalik õigustada, samas kui repliigis väidab ta, et nimetatud sätet on rikutud sellega, et arvesse võeti võrgujärjekorras eelistatud tuumaenergiast toodetud elektrienergiat, mistõttu ületati selles sättes ette nähtud 15% ülemmäära.
- 146 Eeltoodust tuleneb, et komisjon ei teinud ilmset hindamisviga selle hindamisel, kas käesolevas asjas oli Hispaania ametiasutuste poolt ÜMPT kehtestamine õigustatud.

Vaidlustatud meetme proportsionaalsus ÜMPT-ga taotletava eesmärgi suhtes

- 147 Sissejuhatuseks tuleb mainida, et proportsionaalsuse kontroll on üks kontrollidest, mida komisjon peab tegema, kui ta uurib, kas meede on kooskõlas ELTL artikli 106 lõikega 2.

148 Nii on komisjoni teatise Euroopa üldhuviteenuste kohta (vt ka eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus TFI jt vs. komisjon, EU:T:2012:352, punktid 101–104) punktis 23 öeldud:

„[ELTL] artikli [106] lõike 2 kohane proportsionaalsus tähendab, et üldhuvi eesmärkide täitmiseks kasutatavad vahendid ei või tekitada kaubanduses tarbetuid moonutusi. Seega tuleks tagada, et [...] asutamislepingu eeskirjades kehtestatud piirangud ei oleks rangemad, kui ülesande korraliku täitmise tagamiseks vajalik [...]”

149 Vastavalt kohtupraktikale, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta direktiivi 2003/55/EÜ maagaasi siseturu ühiseeskirjade kohta ning direktiivi 98/30/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 176, lk 57), millel on palju sarnasusi direktiiviga 2003/54, mis võeti vastu samal päeval ja millega kehtestatakse elektrienergia siseturg, tuleneb ELTL artikli 106 sõnastusest, et avaliku teenindamise kohustused, mida võib ettevõtjatele direktiivi 2003/55 artikli 3 lõike 2 (mis sarnaneb direktiivi 2003/54 artikli 3 lõikega 2) alusel panna, peavad olema kooskõlas proportsionaalsuspõhimõttega ja et seetõttu võivad need kohustused takistada maagaasiga varustamise hindade kujundamise vabadust üksnes siis, kui see on vajalik nende kohustustega taotletava üldise majandushuvi eesmärgi saavutamiseks (eespool punktis 132 viidatud kohtuotsus Federutility jt, EU:C:2010:205, punkt 33).

150 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab ÜMPT kehtestava meetme proportsionaalsuse kontroll piirduma selle kindlakstegemisega, kas kavandatav meede on vajalik, et täita asjaomast ÜMPT ülesannet majanduslikult vastuvõetavates tingimustes, või on asjaomane meede hoopis ilmselgelt taotletud eesmärgiga võrreldes sobimatu (vt eespool punktis 132 viidatud kohtuotsus BUPA jt vs. komisjon, EU:T:2008:29, punktid 222, 266 ja 287 ning seal viidatud kohtupraktika).

151 Vastupidi sellele, mida väidab hageja, tegi komisjon käesolevas asjas niisuguse proportsionaalsuse kontrolli. Nimelt ei piirdunud ta selle kontrollimisega, et vaidlustatud meetmest ei tulene ülemäärased hüvitisi (vaidlustatud otsuse punktid 135–146). Ta kontrollis sisuliselt ka seda, kas esiteks on vaidlustatud meede elektrienergia varustuskindluse tagamise eesmärgi saavutamiseks sobiv ja teiseks seda, kas vaidlustatud meede on liiga range.

152 Enne komisjoni hinnangu kohta tehtud etteheidete analüüsimist tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb asjaolu, et komisjoni kontroll ÜMPT proportsionaalsuse üle on piiratud, arvesse võtta ka komisjoni hinnangu seaduslikkuse kontrollimisel liidu kohtu poolt. Niisugune Üldkohtu kontroll on seda piiratum, kui komisjoni hinnang käsitleb keerulisi majandusnäitajaid (vt eespool punktis 132 viidatud kohtuotsus BUPA jt vs. komisjon, EU:T:2008:29, punkt 269 ja seal viidatud kohtupraktika).

153 Esiteks, mis puudutab vaidlustatud meetme sobivust, siis leiab komisjon, et elektrijaamadel, mis kasutavad sütt, eeskätt omamaist sütt, on taastuvatest energiaallikatest elektri toomise toetamisel oluline roll ja vaatamata sellele, et nende tegevus on maagaasist elektrit tootvate elektrijaamade tegevusega võrreldes vähem paindlik, on neil võimalik osutada süsteemihaldurile tasakaalustamisteenuseid, mis on olulised elektrienergiaga varustamisel tekkida võivate katkestuste vältimiseks (vaidlustatud otsuse punkt 98). Komisjon lisas, et muutust, mille käigus omamaist sütt kasutavad elektrijaamad lähevad üle imporditud söele, ei ole võimalik ellu viia kiiresti ja selleks on vaja teha suuri investeeringuid. Ta järeldas sellest, et ilma vaidlustatud meetmeta võib söe tootmine Hispaanias täielikult lakata ja võttes arvesse uuele kütusele üleminekuga seotud raskusi ei oleks omamaist sütt kasutataval elektrijaamadel enam võimalik tagada elektrienergia varustuskindlust (vaidlustatud otsuse punkt 99). Viimaseks märgib komisjon, et kõik elektri tootmiseks kasutatavad muud fossiilkütused peale omamaise söe pärinevad riikidest, mis ei ole Euroopa Liidu liikmed ja kus ei saa välistada geopoliitiliste riskide olemasolu, mis ohustaks omakorda veelgi elektrienergia varustuskindlust Hispaanias (vaidlustatud otsuse punkt 100). Kõigist neist teguritest lähtudes leiab komisjon, et vaidlustatud meetme eesmärk on tasakaalustada nelja aasta jooksul konkreetseid ohte

elektrienergia varustuskindlusele Hispaanias ja märgib, et ta ei leidnud ühtegi ilmset hindamisviga põhjendustes, mille Hispaania ametiasutused selle meetme õigustuseks esitasid, lähtudes elektrienergia varustuskindluse kaalutlustest (vaidlustatud otsuse punkt 101).

- 154 Hageja väidab, et komisjon eksib, kui ta leiab, et ka omamaist sütt kasutavad elektrijaamad suudavad Hispaanias elektri varustuskindluse tagada, kuigi selleks on palju sobivamad kombineeritud tsükliga töötavad elektrijaamad.
- 155 Selles osas olgu meenutatud, et direktiivi 2003/54 artikli 11 lõige 4 lubab liikmesriikidel põhimõtteliselt tarnekindluse huvides nõuda, et võrgujärjekorras eelistataks elektrijaamu, kus kasutatakse kohalikke energiaallikaid. Lisaks omistab määrus nr 1407/2002, mis kehtis vaidlustatud otsuse vastuvõtmise ajal, elektri tootmises söetööstusele olulise tähtsuse energia varustuskindluse tagamisel. Nimelt jõuab nõukogu, olles märkinud, et liit sõltub üha enam liiduvälistest primaarenergia allikatest, järeltulele, et energiaallikate mitmekesistamine nii geograafiliste piirkondade kui ka toodete puhul võimaldab luua tingimused parema varustamiskindluse tagamiseks, lisades, et selline strateegia hõlmab liidu oma primaarenergia allikate, eelkõige elektrienergia tootmisel kasutatavate energiaallikate arendamist (määruse nr 1407/2002 põhjendus 3). Lisaks on Euroopa Kohus leidnud, et liikmesriik võib, rikkumata seejuures kaupade vaba liikumise põhimõtet, väljastada nn roheline elektri sertifikaate, mis on mõeldud taastuvate energiaallikate kasutamise edendamiseks, üksnes oma territooriumil asuvatele elektritootjatele (vt analoogia alusel kohtuotsus 1.7.2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, EKL, EU:C:2014:2037, punktid 98–104).
- 156 Seega peavad hageja esitatud argumendid ja tõendid selleks, et seada kahtluse alla komisjoni poolt käesolevas asjas antud hinnang, mille kohaselt on vaidlustatud meede, mis soodustab omamaist sütt kasutavaid elektrijaamu, et tagada Hispaanias elektrienergia varustuskindlus, olema eriti üksikasjalikud ja põhinema käesoleva asja võimalikel eritunnustel.
- 157 Nii see siiski ei ole.
- 158 Hageja ei ole nimelt esitanud konkreetseid tõendeid selle väite põhjenduseks, millega ta vaidleb vastu argumendile, et omamaist sütt kasutavate elektrijaamade tootmistegevus on stabiilne ja tasuv ning et neil puudub toorainega varustamise probleem, kuna ta piirdub sellega, et väidab sisuliselt, et niisugune stabiilsus ja tasuvus ning probleemide puudumine tooraine hankimisel on omane ka neile elektrijaamadele, kes kasutavad imporditud sütt või maagaasi.
- 159 Lisaks ei sea need konkreetsete tõendid, mille põhjal hageja väidab, et omamaist sütt kasutavate elektrijaamade tootmisvõimsus on ebapiisav, kahtluse alla nende meetmete sobivust, millega nimetatud elektrijaamade tegevust taotletava eesmärgi nimel soodustatakse. Täpsemalt ei ole taotletav eesmärk mitte tagada kogu elektrienergia vajadust kattev elektrivarustus, vaid elektrienergia varustuskindlus, st elektrit tootvate elektrijaamade olemasolu, sõltumata kliimaatilistest ja poliitilistest tingimustest. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. jaanuari 2006. aasta direktiiv 2005/89/EÜ elektrienergia varustuskindluse ja infrastruktuuriinvesteeringute kohta (ELT L 33, lk 22), mille eesmärk on ühtlustada varustuskindluse tagamiseks võetavad meetmed, täpsustab seega põhjenduses 1, et need meetmed ei tohiks tuua esile kutsuda selliste tootmisseedmete rajamist, mille võimsus ületab lõpptarbijatele põhjendamatu elektrikatkestuse vältimiseks vajalikku tootmisvõimsust. Niisiis ei ole toodetud elektrienergia kogus määrava tähtsusega kriteerium selleks, et hinnata käesolevas asjas, kas vaidlustatud meede on sellega taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv.
- 160 Samuti ei sea ka hageja esitatud konkreetsete tõendid selle väite põhjenduseks, et omamaist sütt kasutavate elektrijaamade tegevus on vähem paindlik kui maagaasi kasutavate elektrijaamade tegevus, kahtluse alla esimesena nimetatud elektrijaamade kasuks vastu võetud meetmete sobivust taotletava eesmärgi suhtes. Nimetatud eesmärgi saavutamiseks piisab sellest, et elektrijaama tegevus on teatavas ulatuses paindlik, st sisuliselt peab elektrijaam olema suuteline osutama tasakaalustamisteenuseid (vt eespool punkt 143). Ent hageja ei vaidlusta seda, et abi saavate elektrijaamade tegevus on paindlik,

kuna ta väidab, nagu ka komisjon ise vaidlustatud otsuse punktis 98 möönab, et nende elektrijaamade tegevus on vähem paindlik kui maagaasi kasutavate kombineeritud tsükliga töötavate elektrijaamade tegevus. Selles küsimuses olgu veel lisatud, et hageja täiendab oma väidet kombineeritud tsükliga töötavate elektrijaamade tegevuse paindlikkuse kohta, tunnistades repliigis, et tootmise peatamine, mis kestab kauem kui kaks nädalat, pikendab märkimisväärselt reageerimisvalmiduse saavutamiseks vajalikku aega.

- 161 Teiseks, mis puutub vaidlustatud meetme liigset rangust ja moonutusi, mida kõnealune meede võib endaga kaasa tuua, siis leiab komisjon, et see meede võib mõjutada just maagaasi või imporditud söe turgu, täpsustades, et sellised moonutused kaasnevad vältimatult liikmesriikide poolt direktiivi 2003/54 artikli 11 lõike 4 alusel kehtestatud avaliku teenindamise kohustustega (vaidlustatud otsuse punkt 125).
- 162 Hageja vaidleb niisugusele hinnangule vastu, tuues esiteks välja mitmeid elektrituru moonutusi, mida vaidlustatud meede on põhjustanud, ja väites teiseks, et elektrienergia varustuskindluse tagamise eesmärgi saavutamiseks on olemas vähem piiravaid meetmeid.
- 163 Mis puutub esiteks vaidlustatud meetme põhjustatud mitmeid moonutusi, st ettevõtlusvabaduse rikkumine ning energiatõhususe ja elektrituru hinnakujunduse kahjustamine ning imporditud sütt kasutavatele elektrijaamadele ja kogu maagaasi sektorile põhjustatud kahju, siis tuleb märkida, et need moonutused vastavad vaidlustatud meetme riigiabiks tunnistamisele, kuna riigiabi on oma määratluse kohaselt meede, mis moonutab või võib moonutada konkurentsi, soodustades teatavaid ettevõtjaid või teatavat tootmisharu, ja eelkõige direktiivi 2003/54 artikli 11 lõikele 4, mis lubab liikmesriikidel anda eelis omamaistest energiaallikatest elektrit tootvatele elektrijaamadele muid energiaallikaid kasutavate elektrijaamade kahjuks.
- 164 Nii saab vaidlustatud meedet pidada liiga rangeks üksnes siis, konkurentsimoonutused, mille ta põhjustab, on märkimisväärsed ja sellega taotletava eesmärgi suhtes ilmselgelt ebaproportsionaalsed. Selleks et niisuguse moonutuse olemasolu võiks järeldada, peab tuvastama, et vaidlustatud meede ohustab teiste elektritootmisharude jätkusuutlikkust, seades nii ohtu elektrienergia varustuskindluse Hispaanias (vt selle kohta analoogia alusel kohtuotsus 11.7.2014, DTS Distribuidora de Televisión Digital vs. komisjon, T-533/10, EKL, edasi kaevatud, EU:T:2014:629, punktid 155 ja 160).
- 165 Seega tuleb kohe tagasi lükata hageja väide selliste moonutuste kohta nagu ettevõtlusvabaduse rikkumine ning energiatõhususe ja elektrituru hinnakujunduse kahjustamine, kuna need ei võimalda tuvastada, et vaidlustatud meede on ebaproportsionaalne, seda enam, et hageja ei ole mõne moonutuse osas välja toonud tunnuseid, mis viitaks sellele, et meede on liiga range.
- 166 Mis puudutab maagaasi ja imporditud sütt kasutavaid elektrijaamu, siis tuleb märkida, et vaidlustatud meede võimaldab abi saavatele elektrijaamadele seda abi väga rangetes piirides. Nimelt ei või direktiivi 2003/54 artikli 11 lõike 4 kohaselt omamaise söe kogus kalendriaastas ületada 15% kogu primaarenergiast, mis on vajalik Hispaanias tarbitava elektrienergia tootmiseks. Nagu tuleneb vaidlustatud otsusest (punkt 83) ja nagu kinnitab komisjon oma kirjalikes seisukohtades, ilma et hageja oleks seda vaidlustanud, jääb vaidlustatud meede sellest ülempiirist oluliselt allapoole, kuna asjaomase energia kogus ei ületa 9% primaarenergiast, mida on vaja iga-aastaselt tarbitava elektri tootmiseks ja mis on 23,35 TWh aastas (vt eespool punkt 2). Lisaks moodustab vaidlustatud otsuses esitatud andmete kohaselt, mida hageja on täiendanud, vaidlustatud meetme alusel abi saavate elektrijaamade tootmisvõimsuse üksnes 5% kõigi Hispaanias 2008. aastal asunud elektrijaamade tootmisvõimsusest ehk ligikaudu 5000 MW vaidlustatud otsuse punktis 18 mainitud koguvõimsusest 91 000 MW. Lõpuks kaotab vaidlustatud meede, mis kehtib alates 2011. aasta veebruarist, kehtivuse 31. detsembril 2014 (vt eespool punkt 5).
- 167 Samas ei ole hageja tõendanud, et see meede ohustab vaidlustatud meetmes kehtestatud piiridele vaatamata asjaomaste elektrijaamade jätkusuutlikkust.

- 168 Mis puudutab imporditud sütt kasutavaid elektriyaamu, siis piirdub hageja sellega, et viitab CNE aruande 5/2010 väljavõttele, mille kohaselt teatavate elektriyaamade tegevus „peatus täielikult”, kuid millest tuleneb ka, et nende elektriyaamade töö ei peatunud täielikult vaidlustatud meetme tõttu, võttes arvesse nende rolli teatavate tasakaalustamisteenuste osutamisel. Lisaks viitas hageja, kui ta märkis, et „imporditud sütt kasutavate elektriyaamade jätkusuutlikkus võib olla ohustatud”, selle väite põhjenduseks üksnes asjaolule, et vaidlustatud meetme tõttu võidakse need „elektriyaamad mujale viia”, st üldiselt ja ilma täpsustusteta võrgujärjekorras eelise andmise mehhanismi tagajärgedele. Hageja väitis menetluses astujate seisukohtade kohta esitatud märkustes ka, et imporditud sütt kasutavate elektriyaamade toodang 2011. aastal oluliselt suurenes.
- 169 Samuti piirdub hageja osas, mis puudutab maagasi kasutavaid kombineeritud tsükliga töötavaid elektriyaamu, sisuliselt sellega – välja arvatud konkreetsed tõendid selle väite põhjenduseks, et tema enda konkurentsiseisundit on oluliselt mõjutatud –, et viitab esialgses uurimismenetluses esitatud seisukohtadele, milles ta tõi üldsõnaliselt välja vaidlustatud meetme tagajärjed maagaasiga varustamisele ja kombineeritud tsükliga töötavate elektriyaamade turbiinide hooldamisele, mainimata otse ega viitamisi seda, et nende elektriyaamade jätkusuutlikkust oleks kahjustatud. Lisaks, isegi eeldades, et hageja võttis arvesse andmeid, mis puudutavad vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele järgnenud aega, siis tuleb igal juhul sarnaselt komisjoniga märkida, et nendest andmetest ei ole võimalik tuletada seda, et enamiku kombineeritud tsükliga töötavate elektriyaamade tegevus peaaegu täielikult. Turult kõrvale jäetud kombineeritud tsükliga töötavate elektriyaamade toodetud elektrienergia väidetav keskmine osakaal ehk 27% on piiratud ja seda selgitab asjaolu, et vaidlustatud meede näeb ette, et eelkõige tuleb turult kõrvaldada elektrienergia, mida toodavad enam saastet põhjustavad elektriyaamad, st need, mis kasutavad kütteõli ja sütt, ning kombineeritud tsükliga töötavaid elektriyaamu on enam saastet põhjustavate elektriyaamade hulgas nimetatud teises järjekorras (vt ka allpool punkt 219). Viimaseks tuleb märkida, et vaidlustatud meetme alusel abi saanud elektriyaamade maksimaalne iga-aastane toodang moodustab Hispaania Kuningriigi esitatud andmete kohaselt – mida hageja ei vaidlustanud – üksnes 30% elektrist, mida tootsid 2009. aastal kombineeritud tsükliga töötavad elektriyaamad, mis ei peaks seega – kuigi vaidlustatud meetme tõttu kõrvaldati turult ainult nende elektriyaamade toodetud elekter – mõjutama nende jätkusuutlikkust.
- 170 Mis puutub teiseks väitesse, et elektri varustuskindluse tagamiseks on olemas vähem piiravad meetmed, siis olgu meenutatud, et kohtupraktika järgi peab liikmesriik üksikasjalikult esitama põhjused, miks asjaomase meetme keelamise korral ei ole üldhuvi pakkuvat ülesannet võimalik täita majanduslikult vastuvõetavates tingimustes, kuid ei pea tõendama, et ükski muu meede ei võimalda teoreetiliselt tagada selle ülesande täitmist samadel tingimustel (vt selle kohta kohtuotsus 23.10.1997, komisjon vs. Prantsusmaa, C-159/94, EKL, EU:C:1997:501, punkt 101). Seega ei ole liikmesriigil, kes soovib ÜMPT-d kehtestada, ka direktiivi 2003/54 artikli 11 lõike 4 alusel niisugust kohustust.
- 171 Sellest järeldub, et komisjon ei pea piiratud kontrolli käigus võrdlevalt analüüsima kõiki meetmeid, mille abil on võimalik üldise huvi eesmärki saavutada (vt selle kohta eespool punktis 87 viidatud kohtumäärus Gas Natural Fenosa SDG vs. komisjon, EU:T:2011:53, punkt 109).
- 172 Eeltoodust tuleneb, et käesolevas asjas tuleb tagasi lükata kõik argumendid selle kohta, et olemas on vähem piiravad meetmed kui need, mille nägid ette Hispaania ametiasutused.
- 173 Kõigist eelnenud kaalutlustest lähtudes ei ole hageja tõendanud, et komisjon tegi ilmselge hindamisvea, kui ta pidas käesolevas asjas ÜMPT kehtestamist õigustatuks ja vaidlustatud meedet ÜMPT-ga taotletava eesmärgi suhtes proportsionaalseks. Seega ei ole ta nende hinnangute andmisel ka rikkunud ETL artikli 106 lõiget 2, ÜMPT raamistikku ega direktiivi 2003/54 artikli 11 lõiget 4.

Võimu kuritarvitamine

- 174 Hageja heidab komisjonile ette võimu kuritarvitamist, kuna tema sõnul on vaidlustatud otsuse vastuvõtmise tegelik eesmärk see, et Hispaania oleks võimalik kaitsta oma söetootjaid. Hageja tugineb antud küsimuses sellele, et vaidlustatud meede on põhjendamatu ja sobimatu, vaidlustatud otsuse eespool viidatud eesmärgile ja liidus kehtivatele erimeetmetele, millega soovitakse kaitsta söetööstust.
- 175 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt viitab võimu kuritarvitamise mõiste asjaolule, et haldusasutus on kasutanud oma pädevust muul eesmärgil kui sellel, milleks see on talle antud. Otsus on tehtud võimu kuritarvitades vaid siis, kui objektiivsetest, asjakohastest ja piisavatest tõenditest lähtudes on otsus vastu võetud just niisugusel eesmärgil (kohtuotsus 13.11.1990, Fedesa jt, C-331/88, EKL, EU:C:1990:391, punkt 24, ja kohtuotsus 9.10.2001, Itaalia vs. komisjon, C-400/99, EKL, EU:C:2001:528, punkt 38).
- 176 Ent käesolevas asjas ei ole hageja niisuguseid tõendeid esitanud, kuna tema argumendid, mille kohaselt ei ole asjaomase ÜMPT kehtestamine õigustatud ja see meede on ebasobiv, on tagasi lükatud (vt eespool punkt 173), ja kuna see, et söetööstuse valdkonnas on olemas niisugune abimeede, ei tähenda, et komisjon juhindub samast eesmärgist kõigis otsustes, mille ta selles sektoris vastu võtab, ning kuna vaidlustatud otsuses tehtud märke Hispaania kaevandussektoriga seotud kartuste kohta ei ole piisav, et pidada seda antud otsuse eesmärgiks. Viimase teguri kohta tuleb lisada, et isegi eeldades, et toetust Hispaania kaevandustööstusele võib pidada üheks vaidlustatud meetme eesmärgiks, mida komisjon sellele ette nägi, ei ole vaidlustatud otsusega võimu kuritarvitatud, kuna kaevandustööstuse toetamine on vaid üks viis, kuidas tagada elektrienergia varustuskindlust ja see ei varjuta kõnealuse otsuse peamist eesmärki (vt selle kohta kohtuotsus 21.9.2005, EDP vs. komisjon, T-87/05, EKL, EU:T:2005:333, punkt 87 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 177 Järelikult tuleb tagasi lükata väide, et võimu on kuritarvitatud.
- 178 Seega tuleb kolmas väide tervikuna tagasi lükata.

Neljas väide, mille kohaselt on rikutud asutamislepingu ja teisese õiguse riigiabi käsitlevaid sätteid

Väite tulemuslikkus

- 179 Komisjon leiab, et kõik selle väite põhjenduseks esitatud argumendid on vastuvõetamatud või vähemalt tulemuseta, kuna ta on kohustatud hindama niisuguseid asjassepuutuvaid õigusnorme, mis riigiabi ei käsitle, üksnes siis, kui teatav asjaomase abi andmise viis on sedavõrd abi eesmärgiga seotud, et selle vastuolu nimetatud sätetega mõjutaks tingimata selle abi siseturuga kokkusobivust. Käesolevas asjas ei ole aga hagiavalduses niisuguse seose kohta analüüsi esitatud.
- 180 Vaidlustatud otsuses leidis komisjon, et vaidlustatud meede on ELTL artikli 106 lõike 2 tähenduses siseturuga kokkusobiv, välistades õigustatult olukorra, kus teatavad asjaomase abi andmise viisid on vastuolus asutamislepingu muude sätetega kui ELTL artikkel 107 ja 108 ja on selles mõttes sedavõrd vahetult seotud abi eesmärgiga, et neid ei ole võimalik eraldi hinnata (punkt 148). Niisiis uuris ta, kas vaidlustatud meede on kooskõlas kaupade vaba liikumist ja asutamisevabadust käsitlevate eeskirjadega ja teatavate keskkonnaalaste õigusaktidega, nagu määrus nr 1407/2002.
- 181 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on komisjon nimelt kohustatud juhul, kui ta algatab riigiabi menetluse, asutamislepingu ülesehitusest lähtudes järgima seost riigiabi käsitlevate õigusnormide ja muude kui riigiabi käsitlevate erisätete vahel ja seega hindama asjaomase riigiabi kooskõla nende erisätetega (eespool punktis 25 viidatud kohtuotsus Matra vs. komisjon, EU:C:1993:239, punktid 41–43; kohtuotsus 31.1.2001, Weyl Beef Products jt vs. komisjon, T-197/97 ja T-198/97, EKL, EU:T:2001:28, punktid 75 ja 77).

- 182 Samas on komisjonil niisugune kohustus üksnes siis, kui abi andmise viis on abi eesmärgiga sedavõrd seotud, et neid ei ole võimalik eraldi hinnata (eespool punktis 25 viidatud kohtuotsus *Matra vs. komisjon*, EU:C:1993:239, punkt 41; eespool punktis 181 viidatud kohtuotsus *Weyl Weyl Beef Products jt vs. komisjon*, EU:T:2001:28, punkt 76). Seevastu niisugust kohustust ei ole seoses abi tegurite või tingimustega – kuigi need moodustavad osa abist –, mida võib pidada sellisteks, mis ei ole vajalikud abi eesmärgi saavutamiseks või selle andmiseks (kohtuotsus 22.3.1977, *Iannelli & Volpi*, 74/76, EKL, EU:C:1977:51, punkt 14; eespool punktis 181 viidatud kohtuotsus *Weyl Weyl Beef Products jt vs. komisjon*, EU:T:2001:28, punkt 77).
- 183 Komisjoni kohustus võtta riigiabi menetluses lõplik seisukoht – vaatamata sellele, milline seos on asjaomase abi andmise viisi ja selle eesmärgi vahel – küsimuses, kas muid liidu sätteid kui need, mis sisalduvad kui ELTL artiklites 107 ja 108, olukorrast olenevalt koostoimes ELTL artikliga 106, on rikutud või mitte, ei oleks kooskõlas ühelt poolt menetluseeskirjade ja -tagatistega – mis on kohati väga erinevad ja millega kaasnevad erinevad õiguslikud tagajärjed –, mis on ette nähtud konkreetselt nende sätete kohaldamise kontrollimiseks, ja teiselt poolt haldusmenetluse ja kaebvahendite autonoomia põhimõttega (eespool punktis 132 viidatud kohtuotsus *BUPA jt vs. komisjon*, EU:T:2008:29, punkt 313 ja 314; vt selle kohta ka eespool punktis 182 viidatud kohtuotsus *Iannelli & Volpi*, EU:C:1977:51, punkt 12, ja eespool punktis 25 viidatud kohtuotsus *Matra vs. komisjon*, EU:C:1993:239, punkt 44). See kohustus oleks ka vastuolus erandiga ELTL artikli 106 lõike 2 sätetest, millele ei ole ette nähtud mõju, kui selle kohaldamine peab samal ajal tagama nende reeglite täieliku täitmise, millest ta peaks erandi tegema (eespool punktis 132 viidatud kohtuotsus *BUPA jt vs. komisjon*, EU:T:2008:29, punkt 318).
- 184 Seega, kui asjaomase abi andmise viis on lahutamatu seotud abi eesmärgiga, hindab komisjon selle kooskõla riigiabi käsitlevate normidega ELTL artiklis 108 kehtestatud menetluses ja selle hinnangu tulemus võib olla see, et asjaomane abi tunnistatakse siseturuga kokkusobimatuks. Seevastu juhul, kui kõnealuse abi andmise viisi saab abi eesmärgist eraldi hinnata, ei ole komisjon kohustatud analüüsima selle kooskõla riigiabi käsitlevate normidega ELTL artiklis 108 kehtestatud menetluse alusel (eespool punktis 181 viidatud kohtuotsus *Weyl Beef Products jt vs. komisjon*, EU:T:2001:28, punkt 77; eespool punktis 132 viidatud kohtuotsus *BUPA jt vs. komisjon*, EU:T:2008:29, punkt 314).
- 185 Käesolevas asjas tuleneb eespool punktidest 91–96, et omamaise söe ostmise kohustus, võrgujärjekorras eelise andmise mehhanism ja rahaline hüvitis on abi andmise viisid, mis on asjaomase abi eesmärgiga viidatud kohtupraktika tähenduses lahutamatu seotud – järeldus, millele vaidlustatud otsuses jõudis ka komisjon, analüüsides vaadeldava kohtupraktika alusel neid tegureid muude sätete alusel kui riigiabi käsitlevad sätted.
- 186 Selles küsimuses olgu täpsustatud, et viidatud kohtupraktikat on kohaldatud selle kontrollimisel, kas abimeede on kooskõlas kaupade vaba liikumist (eespool punktis 182 viidatud kohtuotsus *Iannelli & Volpi*, EU:C:1977:51), asutamisevabadust (kohtuotsus 19.9.2000, *Saksamaa vs. komisjon*, C-156/98, EKL, EU:C:2000:467, punktid 78 ja 79), konkurentsivabadust (eespool punktis 181 viidatud kohtuotsus *Weyl Beef Products jt vs. komisjon*, EU:T:2001:28, punkt 75) ja siseturгу kahjustavate siseriiklike maksude kehtestamise keeldu (kohtuotsus 3.5.2001, *Portugal vs. komisjon*, C-204/97, EKL, EU:C:2001:233, punktid 41 ja 42) käsitlevate eeskirjadega.
- 187 Samas, vastupidi sellele, mida väidab Greenpeace-España, ei tulene komisjonile sellest kohtupraktikast kohustust analüüsida, kas abi või abikava, mille eesmärk ei ole keskkonnakaitse, on kooskõlas liidu keskkonnakaitsealaste õigusnormidega.
- 188 Kohtupraktika kohaselt on komisjonil küll kohustus abimeetme riigiabi käsitlevate liidu õigusnormide alusel analüüsimisel võtta arvesse ELTL artiklis 11 ette nähtud keskkonnakaitse nõudeid (eespool punktis 30 viidatud kohtuotsus *British Aggregates*, EU:C:2008:757, punktid 90 ja 92; kohtuotsus 8.9.2011, *komisjon vs. Madalmaad*, C-279/08 P, EKL, EU:C:2011:551, punkt 75; vt saastaja-maksab-põhimõtte arvessevõtmise kohta eelkõige kohtuotsus 16.7.2014, *Saksamaa vs.*

- komisjon, T-295/12, edasi kaevatud, EU:T:2014:675, punkt 61). Siiski on liidu kohus komisjonile sellise abi hindamisel, mis on seotud keskkonnakaitsega, niisuguse kohustuse pannud, kuna abi, mille eesmärk on keskkonnakaitse, võib ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b või c alusel siseturuga kokkusobivaks tunnistada.
- 189 Samas ei ole komisjon kohustatud juhul, kui ta hindab abimeedet, millel ei ole keskkonnakaitsealane eesmärk, ja selle abiga lahutamatu seotud abi andmise viisi, keskkonnaalaseid õigusnorme arvesse võtma. Nimelt, kui keskkonnakaitse eesmärgil antud abi võib tunnistada siseturuga kokkusobivaks ELTL artikli 107 lõike 3 punkti b või c alusel, siis abi, millel võib olla keskkonnale kahjulik mõju, ei ole pelgalt selle asjaolu tõttu siseturu rajamisega vastuolus. Keskkonnakaitse ei ole rangelt võttes, kuigi seda tuleb pidada liidu poliitika määratlemise ja rakendamise osaks, eeskätt siseturu rajamist käsitleva poliitika osaks (ELTL artikkel 11; vt ka kohtuotsus 13.9.2005, komisjon *vs.* nõukogu, C-176/03, EKL, EU:C:2005:542, punkt 42), osa siseturust, mis on määratletud sisepiirideta alana, mille ulatuses tagatakse kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vaba liikumine (ELTL artikli 26 lõige 2). Ent eespool viidatud kohtupraktikast, mis laiendab komisjoni kontrollipädevuse ulatust riigiabi menetluses väljapoole ELTL artikli 107, eeskätt selle lõike 3 kohaldamisala, eesmärgiga ühtlustada riigiabi käsitlevaid sätteid ja liidu erisätteid, tuleneb, et liidu kohtu seisukohalt piirduvad kontrollimisele kuuluvad muud kui riigiabi käsitlevad eeskirjad nendega, mis võivad mõjuda kahjulikult siseturule. Ta leiab nimelt, et „komisjonil tuleb hinnata neid asjaomaseid õigusnorme, mis rangelt võttes ei kuulu riigiabi käsitlevate õigusnormide hulka, üksnes siis, kui teatavad abi andmise viisid on sedavõrd seotud abi eesmärgiga, et nende võimalik vastuolu nimetatud õigusnormidega mõjutaks vältimatult selle abi kokkusobivust siseturuga” (vt eelkõige eespool punktis 132 viidatud kohtuotsus BUPA jt *vs.* komisjon, EU:T:2008:29, punkt 314).
- 190 Lisaks, kui hinnang kavandatava abi, mille eesmärk on tagada elektrienergia varustuskindlus, nagu käesolevas asjas, siseturuga kokkusobivuse kohta põhineb osaliselt liidu keskkonnaalastel õigusnormidel, ja kui selles hinnangus leitakse, et kõnealuse abi andmise viisid, eeskätt see, mis puudutab omamaisest söest elektrienergia tootmise toetamist, on nende normidega vastuolus, tunnistatakse see abi siseturuga kokkusobimatuks, isegi kui see on koosõlas ELTL artikli 106 lõike 2 kohaldamise tingimustega. Selle tulemusel ületatakse kaalutusõiguse piire, mis on siseriiklikele ametiasutustele ÜMPT kehtestamisel ette nähtud, ja laiendatakse samaaegselt komisjonile ELTL artiklitega 106, 107 ja 108 antud pädevuse teostamiseks antud õigusi. Ent komisjonile selliselt antud pädevus ja riigiabi siseturuga kokkusobivuse hindamise erimenetlus ei asenda liikmesriigi kohustuse rikkumise menetlust, millega komisjon tagab selle, et liikmesriigid järgivad kõiki liidu õigusnorme.
- 191 Viimaseks võib lisada, et kohtuotsuses 13.1.2004, Thermenhotel Stoiser Franz jt *vs.* komisjon (T-158/99, EKL, EU:T:2004:2, punktid 156–161) andis Üldkohus sisuliselt vastuse argumendile, mille kohaselt oli komisjon rikkunud liidu sätteid, mis käsitlevad keskkonnakaitset ja mis on kehtestatud praegu kehtiva ELTL redaktsiooni artiklis 191, kuna ei hinnanud keskkonnakaitse valdkonnas vastu võetud direktiivi alusel asjaomase abimeetme – mille sõnaselge eesmärk ei olnud keskkonnakaitse – mõju keskkonnale. Ta leidis selle kohta, et asjaolu, et pädevad siseriiklikud ametiasutused võisid rikkuda kõnealust direktiivi, võib olukorrast olenevalt liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses kujutada endast rikkumist, kuid selle näol ei ole tegemist tõsise raskusega ja see ei mõjuta komisjoni hinnangut abi siseturuga kokkusobivuse kohta (vt selle kohta analoogia alusel kohtuotsus 10.12.2013, komisjon *vs.* Iirimaa jt, C-272/12 P, EKL, EU:C:2013:812, punktid 45–49).
- 192 Käesolevas asjas tuleneb eeltoodust, et vastupidi sellele, mida komisjon väitis oma kirjalikes seisukohtades, tuleb tal – nagu ta vaidlustatud otsuses ka märgib – analüüsida vaidlustatud meedet kaupade vaba liikumist ja asutamisevabadust käsitlevate õigusnormide alusel. Samas ei ole komisjon kohustatud hindama, kas vaidlustatud meede on koosõlas nende keskkonnakaitsealaste õigusnormidega, millele ta vaidlustatud otsuses tugines.

- 193 Eeltoodust tuleneb veel, et etteheiteid, mille kohaselt on rikutud kaupade vaba liikumise põhimõtet ja direktiivi 2005/89, mis täiendab elektri siseturgu käsitlevat direktiivi, ei saa ainetuna tagasi lükata. Seevastu vaidlustatud otsuse täiendavate põhjenduste kohta esitatud etteheide, mille kohaselt on rikutud keskkonnaalaseid õigusnorme, tuleb ainetuna tagasi lükata.

Väite põhjendatus

– Kaupade vaba liikumist käsitlevate ELTL artiklite 28 ja 34 rikkumine

- 194 Hageja väidab, vaidlustatud meede rikub ELTL artikleid 28 ja 34, kuna mõjutab liidus elektriga kauplemist ja raskendab teistest liikmesriikidest elektri tootmiseks vajaliku tooraine importimist. Lisaks ei ole niisugune kaupade vaba liikumist käsitlevate sätete rikkumine õigustatud. Hageja viitab oma argumentidele, milles ta seab kahtluse alla käesolevas asjas ÜMPT kehtestamise põhjendatuse ja proportsionaalsuse ning vaidleb vastu sellele, et kohtuotsus, millele komisjon vaidlustatud otsuses viitab selle seisukoha toetuseks, et vaidlustatud meede on põhjendatud avalike julgeoleku kaalutlustel, on asjassepuutuv.
- 195 Vaidlustatud otsuses leidis komisjon kohtupraktikale tuginedes, et vaidlustatud meedet ei saa üksnes sel põhjusel, et see soodustab omamaist elektri- ja söetööstust, samastada meetmega, millel on koguselise piiranguga samaväärne mõju (punkt 152). Komisjon täpsustas, et ükski tegur ei viita sellele, et vaidlustatud meetmega elektri- ja kütuseturule põhjustatud piirangud ületasid direktiiviga 2003/54 kehtestatud piires seda, mis on vajalik asjaomase abimeetmega taotletava eesmärgi saavutamiseks, st osutada ÜMPT-d, mis seisneb elektri tootmises omamaisest söest (vaidlustatud otsuse punkt 153). Komisjon lisas, tuginedes kohtuotsusele 10.7.1984, Campus Oil jt (72/83, EKL, EU:C:1984:256) ja direktiivile 2003/54, et võimalikke võrgujärjekorras eelise andmise mehhanismist tulenevaid piiranguid elektri ja söe vabale liikumisele õigustab ELTL artiklis 36 nimetatud avaliku julgeoleku kaalutus (vaidlustatud otsuse punkt 154).
- 196 Tuleb märkida, et esiteks ei ole vaidlustatud otsuses viidatud kohtupraktika kohaselt asjaolu, et liikmesriigi poolt või riigi vahenditest antud abi võib pelgalt selle asjaolu tõttu, et see soodustab liikmesriigi enda ettevõtjaid või tööstust, piirata, vähemalt kaudselt, sarnaste või konkureerivate toodete importimist teistest liikmesriikidest, iseenesest piisav selleks, et samastada abi meetmega, millel on koguselise piiranguga samaväärne mõju ELTL artikli 34 tähenduses (eespool punktis 182 viidatud kohtuotsus Iannelli & Volpi, EU:C:1977:51, punkt 10).
- 197 Teiseks on Euroopa Kohus juba otsustanud, et elektrienergia varustuskindluse tagamise eesmärk on hõlmatud avaliku julgeolekuga, mis on üks põhjustest, mis võib õigustada ELTL artiklis 36 nimetatud impordipiiranguid (eespool punktis 195 viidatud kohtuotsus Campus Oil jt, EU:C:1984:256, punkt 35). Lisaks ei tähenda asjaolu, et abimeede toob tihti endaga kaasa turu kaitse ja seega teatava turupiirangu neile ettevõtjatele, kes sellest meetmest abi ei saa, et tegemist on niisuguse piirava mõjuga, mis läheb kaugemale, kui on vaja selleks, et saavutada abimeetmega niisuguseid eesmärke, mis on asutamislepinguga kooskõlas (eespool punktis 182 viidatud kohtuotsus Iannelli & Volpi, EU:C:1977:51, punkt 15).
- 198 Ent hageja esitatud argumendid ei sea kahtluse alla seda, et käesolevas asjas kuulub kohaldamisele üks või teine viidatud kohtuotsustest.
- 199 Nimelt piirdub hageja sellega, et esitab üldisi väiteid vaidlustatud meetme piirava mõju kohta elektri- ja kütuseturule, toomata välja üksikasjalikke tegureid, mille esitamist eespool viidatud kohtupraktika nõuab selleks, et riigiabi saaks käsitada samaväärse mõjuga meetmena. Lisaks, isegi eeldades, et väidet, mille kohaselt imporditud söest elektrit tootvate elektriijaamade tegevus peatus vaidlustatud meetme tõttu täielikult, saab pidada niisuguseks üksikasjalikuks teguriks, siis tuleneb eespool punktist 168, et see väide ei ole siiski piisavalt põhjendatud.

- 200 Teiseks ei võimalda erinevused, mis hageja väitel on käesoleva asja ja eespool punktis 195 viidatud kohtuotsuse *Campus Oil jt* (EU:C:1984:256) aluseks olnud asja vahel, mingil juhul seada kahtluse alla vaidlustatud meetme põhjendamist elektrienergia varustuskindluse tagamisega ELTL artikli 36 alusel. Esiteks ole ühegi hageja argumendiga vaidlustatud elektrienergia varustuskindluse samastamist selles sättes ette nähtud avaliku julgeoleku õigustusega. Teiseks esitab hageja sisuliselt taas argumente ja tõendeid, mis on juba tagasi lükatud, eeskätt seoses vastusega kolmandas väites esitatud argumentidele vaidlustatud meetme põhjendamatause ja eapropordionaalsuse ning võimu kuritarvituse kohta (vt eespool punktid 173 ja 177). Lõpuks jätab ta kõrvale piirid, mis on vaidlustatud meetmest tulenevatele väidetavatele piirangutele seatud, eeskätt direktiivi 2003/54 artikli 11 lõike 4 sätetes (vt eespool punkt 166).
- 201 Sellest lähtudes tuleb etteheide ELTL artikli 28 ja ELTL artikli 34 rikkumise kohta tagasi lükata.
- ELTL artikkel 49, mis käsitleb asutamisevabadust
- 202 Hageja väidab, et vaidlustatud meede rikub ELTL artiklit 49, kuna see võib ajendada elektri jaamu, mis toodavad elektrit muudest energiaallikatest kui omamaine süsi ja mis asuvad teistes liikmesriikides, hoiduma Hispaania turule sisenemast.
- 203 Vaidlustatud otsuses leiab komisjon, et samadel põhjustel nagu need, mille ta esitas selle järelduse tegemisel, et vaidlustatud meede ei riku kaupade vaba liikumist käsitlevaid eeskirju, ei ole vaidlustatud meede vastuolus asutamisevabadust puudutavate sätetega (punkt 155).
- 204 Kuna hageja ei ole esitanud ühtegi argumenti, mis seaks kahtluse alla selle, et kaupade vaba liikumise rikkumise analüüsi ülekandmine asutamisevabaduse rikkumise analüüsile on asjassepuutuv ja kuna ta ei ole eelõige esitanud ühtegi argumenti, mis vaidlustaks võimaliku asutamisevabaduse piirangu õigustatust eesmärgiga tagada elektrienergia varustuskindlustus (vt selle kohta kohtuotsus 26.3.2009, komisjon vs. Itaalia, C-326/07, EKL, EU:C:2009:193, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika), tuleb etteheide ELTL artikli 49 rikkumise kohta samuti tagasi lükata.
- Direktiivi 2005/89 rikkumine
- 205 Hageja väidab, et vaidlustatud meede kahjustab direktiiviga 2005/89 kehtestatud eesmärgi, kuna selle meetme puhul ei ole järgitud nõuet, et meede peaks olema turupõhine ja mittediskrimineeriv (põhjendus 10) ja et kõnealune meede ei ole kooskõlas elektrienergia konkurentsivõimelise siseturu nõuetega (artikli 1 lõige 2). Siinjuures viitab hageja oma kolmandas väites esitatud argumentidele.
- 206 Selles osas tuleb mainida, et direktiivi 2005/89 eesmärk on täiendada direktiivi 2003/54 sätteid, mis käsitlevad liikmesriikidele antud võimalust kehtestada elektrienergia varustuskindluse tagamiseks elektriettevõtjatele avalike teenuste osutamise kohustused (direktiivi 2005/89 põhjendus 1), eeskätt ühtlustades liidus elektrienergia varustuskindlust käsitlevat poliitikat (direktiivi 2005/89 põhjendus 3). Lisaks, nagu komisjon õigesti rõhutab, piirdub direktiiv 2005/89 sisuliselt sellega, et määrab kindlaks eesmärgid (artikkel 1) ja tegurid, mida tuleb elektrienergia varustuskindluse tagamiseks võetavate meetmete väljatöötamisel ja rakendamisel arvesse võtta (artikkel 3).
- 207 Sellest võib järeldada, et konkreetset meedet, mis seisneb elektrienergia varustuskindluse tagamise eesmärgil omamaisest kütusest elektrit tootvatele elektri jaamadele direktiivi 2003/54 artikli 11 lõikes 4 ette nähtud võrgujärjekorras eelise andmises, ei saa pidada direktiiviga 2005/89 vastuolus olevaks. Niisiis, kuna hageja piirdub oma etteheite põhjendamiseks sellega, et esitab kolmanda väite toetuseks esitatud argumente, seades eeskätt kahtluse alla vaidlustatud meetme põhjendamatause ja selle proportsionaalsuse elektrienergia varustuskindluse tagamise eesmärgi saavutamise suhtes, ja kuna juba on sedastatud, et need argumendid ei võimalda tuvastada, et tegemist on direktiivi 2003/54 artikli 11

lõike 4 rikkumisega (vt eespool punkt 173), siis tuleb etteheide, mille kohaselt komisjon rikkus direktiivi 2005/89, põhjendamata tõttu tagasi lükata, ilma selle etteheite kohta, mille komisjon vaidlustas, oleks vaja teha otsust.

– EL artikli 3 ja ELTL artiklite 11 ja 191 ning direktiivi 2003/87 rikkumine

208 Veel olgu märgitud, et isegi eeldades, et etteheide kõnealuste keskkonnaalaste sätete rikkumise kohta on tulemuslik, tuleb see igal juhul osaliselt vastuvõetamatuse ja osaliselt põhjendamata tõttu tagasi lükata.

209 Mis puutub kõigepealt keskkonnaalaste sätete rikkumise kohta esitatud väidete vastuvõetavusse, siis võib teatava osa neist vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata, kas seetõttu, et hageja esitas need esimest korda repliigis, rikkudes kodukorra artikli 48 lõiget 2, või seetõttu, et need esitas Greenpeace-España, kes hageja nõuete toetuseks menetlusse astus, rikkudes Euroopa Kohtu põhikirja artikli 40 neljandat lõiku ja kodukorra artikli 116 lõiget 3 (vt ka eespool punktis 111 viidatud kohtupraktika).

210 Hageja ja Greenpeace-España väidavad sisuliselt, et vaidlustatud meetme tagajärjel suurenevad saasteainete heitkogused, mis on vastuolus EL artikliga 3 ja ELTL artiklitega 11 ja 191, mis käsitlevad keskkonnakaitse eesmärkide integreerimist liidu poliitika ja tegevuse määramise ja rakendamise, ning direktiivi 2003/87 sätteid.

211 EL artikli 3 lõike 3 kohaselt „taotleb [liit] Euroopa säästvat arengut, mis põhineb tasakaalustatud majanduskasvul, hindade stabiilsusel ja kõrge konkurentsivõimega sotsiaalsel turumajandusel, mille eesmärk on saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne progress, samuti kõrgetasemelisel keskkonnakaitse [...]”. ELTL artikkel 11 näeb ette keskkonnakaitse nõuete lülitamist ühenduse tegevuspõhimõtete ja meetmete määramise ja rakendamise. ELTL artikkel 11 sätestab, et „[l]iidu poliitika ja tegevuse määramise ja rakendamise peab integreerima keskkonnakaitse nõuded [...]”. ELTL artikkel 191 täpsustab:

„1. Liidu keskkonnapoliitika aitab kaasa järgmiste eesmärkide taotlemisele:

– keskkonna säilitamine, kaitsmine ja selle kvaliteedi parandamine;

– inimese tervise kaitsmine;

– loodusressursside kaalutletud ja mõistlik kasutamine;

– meetmete edendamine rahvusvahelisel tasandil, selleks et tegelda piirkondlike ja ülemaailmsete keskkonnaprobleemidega ja eelkõige võidelda kliimamuutuste vastu.

– [...]”

212 Tuleb ka meenutada, et direktiiv 2003/87 kehtestab liidule ja liikmesriikidele Kyoto protokollist tulenevate kohustuste täitmiseks (direktiivi põhjendused 4 ja 5) liidus kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteemi, mille eesmärk on vähendada tulemuslikult ja majanduslikult tõhusalt kasvuhoonegaaside heitkoguseid (direktiivi artikkel 1).

213 Hageja väidab repliigis veel, et komisjon rikkus direktiivi 2003/87, mis peatab alates 2013. aastast osaliselt kasvuhoonegaasi saastekvootide eraldamise tasuta. Kvootide eraldamise meetod enampakkumise teel ja selliselt nende kvootide tasuta jagamise lõpetamine on sätestatud hageja poolt sõnaselgelt viidatud direktiivi 2003/87 artiklis 10 ja direktiivi artiklis 10a, mille lõiked 1 ja 3 välistavad elektritootjatele saastekvootide eraldamise tasuta. Ka Greenpeace-España väidab, nagu ta kohtuistungil täpsustas, et komisjon on rikkunud direktiivi 2003/87 artikli 10a lõike 1 kolmandat lõiku ja artiklit 10c.

- 214 Greenpeace-España väidab lisaks, et rikutud on ELTL artikli 191 lõikes 2 sätestatud põhimõtet „saastaja maksab”.
- 215 Viidatud sätetest võib niisiis järeldada, et hageja ei saa esimest korda repliigis esitada etteheidet, et rikutud on direktiivi 2003/87 sätteid, mille kohaselt lõpetatakse alates 2013. aastast saastekvootide jagamine tasuta. See etteheide põhineb asjaoludel, mis olid hagejale hagi esitamise ajal teada ja neid ei saa pidada selliseks, et laiendavad üldisi väiteid selle kohta, et saasteainete heitkoguste suurenemise tõttu tegutsети vastuolus keskkonnakaitse eesmärkidega. Kõnealusel etteheites on nimelt esitatud uus faktiline ja õiguslik argument, mis põhineb sellel, et rikutud on direktiivi 2003/87 erisätet, mille kohaselt muutuvad alates 2013. aastast kõikide liikmesriikide jagatavad teatavad kasvuhooonegaasi saastekvoodid tasuliseks (vt selle kohta kohtuotsus 21.10.2010, Umbach vs. komisjon, T-474/08, EU:T:2010:443, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 216 Kuna hageja ei saa esitada repliigis esimest korda eelmises punktis nimetatud etteheidet, ei saa ka Greenpeace-España menetlusse astujana sellele etteheitele tugineda. Lisaks ei saa Greenpeace-España esitada väidet ELTL artikli 191 lõike 2 rikkumise kohta, mida hageja seoses oma etteheitega keskkonnakaitsealaste sätete rikkumise kohta ei esitanud.
- 217 Edasi, mis puutub muudesse keskkonnakaitsealaste sätete rikkumise kohta esitatud väidetes, siis tuleb meenutada, et vaidlustatud otsuses leidis komisjon vastuseks teatavate kolmandate isikute väidetele, et vaidlustatud meede rikub liidu keskkonnaõigust, et asjaolu, et vaidlustatud meetme tulemusel suurenevad omamaist sütt kasutavate elektrijaamade poolt keskkonda paisatava süsinikdioksiidi heitkogused ja saastekvootide hind, ei tähenda, et süsinikdioksiidi heitkogused Hispaanias suurenevad üldiselt, kuna need jäävad põhimõtteliselt piiridesse, mis vastavad Hispaania ametiasutuste võetud kohustustele, võttes arvesse direktiiviga 2003/87 kehtestatud kasvuhooonegaaside saastekvootidega kauplemissüsteemi (vaidlustatud otsuse punktid 156 ja 157).
- 218 Olgu mainitud, et direktiivi 2003/87 kohaselt tuleb eeskätt ajavahemikuks 2008–2012 koostada siseriiklike kvootide eraldamise kavad, millele tuleb saada komisjoni heakskiit. Need kavad võimaldavad igal liikmesriigil määrata kindlaks, kuidas jaotada talle eraldatud kogukvooti. See saastekvootide üldkogus määratakse eelnevalt kindlaks ja seejärel võib nende kvootidega selle üldkohuse ulatuses kaubelda (vaidlustatud otsuse punktis 157 nimetatud nn *cap-and-trade*-süsteem). Niisiis ei takista asjaolu, et omamaist sütt kasutavate elektrijaamade poolt keskkonda paisatava kasvuhooonegaasi heitkogus vaidlustatud meetme tõttu väidetavalt suureneb, iseenesest Hispaania Kuningriigil pidamast kinni direktiivi 2003/87 rakendamisest tulenevatest saasteainete heitkoguste piirmääradest (vt selle kohta eespool punktis 87 viidatud kohtumäärus Gas Natural Fenosa SDG vs. komisjon, EU:T:2011:53, punkt 100) ja seega suureneb vaidlustatud meetme tulemusel Hispaanias saasteainete heitkogus.
- 219 Lisaks ei ole hageja ega Greenpeace-España esitanud ühtegi tegurit, mida komisjonil oleks võimalik olnud vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel teada ja mis tõendaks, et niisugune saasteainete heitkoguse suurenemine takistab Hispaania ametiasutustel järgida siseriiklikus kvootide eraldamise kavas kindlaks määratud ülempiiri, ja veel vähem seda, et vaidlustatud meetme rakendamise tagajärjel asendab omamaist sütt kasutavate elektrijaamade toodang nende elektrijaamade toodangu, mis kasutavad tootmises vedelkütust ja imporditud sütt (vaidlustatud otsuse punktid 41 ja 161), st viib tegelikkuses selleni, et toodang, mille osas on selge, et see on enam saasteaineid tekitav, asendatakse muu toodanguga. Mis puutub imporditud söe asendamisse omamaise söega, siis selles osas ei ole võimalik ka asuda seisukohale – nagu sisuliselt väidab Greenpeace-España –, et vaidlustatud meede soodustab elektri tootmist söest, mis oleks vastuolus direktiivi 2003/87 eesmärgi ja mõttega.
- 220 Järelikult tuleb neljas väide tervikuna tagasi lükata.

Viies väide, mille kohaselt on rikutud määrust nr 1407/2002

- 221 Hageja väidab, et vaidlustatud meede rikub määruse nr 1407/2002 artikli 4 punkti e, mis keelab konkurentsimoonutused elektriturul, ja selle määruse artiklit 6, mis käsitleb söetööstusele antava abi vähendamise põhimõtet.
- 222 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et määrus nr 1407/2002 kinnitab, et riigiabi toetusel tuleb säilitada söetootmisvõimsus (põhjendus 7). Nõukogu 10. detsembri 2010. aasta otsus 2010/787/EL konkurentsivõimetute söekaevanduste sulgemise soodustamiseks antava riigiabi kohta (ELT L 336, lk 24), mis järgnes määrusele nr 1407/2002 ja võeti vastu pärast selle kehtivuse lõppemist, pikendas kuni 2018. aastani liikmesriikide võimalust anda abi, mis katab eeskätt kulusid, mis on seotud söe kasutamisega elektritootmisel (otsuse 2010/787 artiklid 2 ja 3).
- 223 Lisaks leidis komisjon vaidlustatud otsuses, et määrus nr 1407/2002 on teatava abi andmise eriomane alus ja see ei või piirata ELTL artikli 106 lõike 2 kohaldamisala. Seejärel jättis ta kõrvale väite, mille kohaselt antakse vaidlustatud meetme alusel söekaevandustele täiendavat abi, mis läheb kaugemale kui see, mis on ette nähtud määruses nr 1407/2002 (vaidlustatud otsuse punkt 150).
- 224 Komisjon lähtub selles vaidlustatud meetme sätetest, mis näevad ette, et söe kogus, mida abi saavad elektrijaamad peavad ostma, ei või ületada koguseid, mis on kehtestatud „ajavahemikuks 2006–2012 ette nähtud söe strateegilise varu kohta koostatud riiklikus kavas”, mille komisjon on määruse nr 1407/2002 alusel heaks kiitnud. Komisjon märkis ka, et määruse nr 1407/2002 alusel antud abi katab üksnes söetootjate tootmiskulude ja nende müügi tulu vahe (vaidlustatud otsuse punktid 64, 65 ja 102). Sellest tulenevalt – nagu komisjon oma kirjalikes seisukohtades õigesti rõhutas – vähendab söetootjate poolt vaidlustatud meetme alusel saadud tulu automaatselt määrusega nr 1407/2002 lubatud otsese abi suurust.
- 225 Neil asjaoludel ja seetõttu, et hageja ei ole esitanud vaidlustatud meetme eespool kirjeldatud kohaldamisala ja mõju vaidlustamiseks konkreetseid argumente ega tõendeid, tuleb käsitletav väide, mille kohaselt on rikutud määruse nr 1407/2002 sätteid, mis keelavad konkurentsimoonutused ja näevad ette söetööstusele antava abi vähendamise, tagasi lükata.
- 226 Kõigest eelnevast tuleneb, et hagi tuleb tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 227 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud ja komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb kohtukulud vastavalt tema nõudele välja mõista hagejalt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.
- 228 Vastavalt kodukorra artikli 87 lõike 4 esimesele lõigule kannavad menetlusse astunud liikmesriigid oma kohtukulud ise. Seetõttu tuleb Hispaania Kuningriigi kohtukulud jätta tema enda kanda. Ülejäänud menetlusse astujad kannavad kodukorra artikli 87 lõike 4 kolmanda lõigu alusel ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (teine koda)

otsustab:

1. **Jätta hagi rahuldamata.**
2. **Jätta Castelnou Energía, SL kohtukulud tema enda kanda ja mõista talt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.**
3. **Jätta Hispaania Kuningriigi, Greenpeace-España, Hidroeléctrica del Cantábrico, SA, E.ON Generación, SL, Comunidad Autónoma de Castilla y Leóni ja Federación Nacional de Empresarios de Minas de Carbóni (Carbunión) kohtukulud nende endi kanda.**

Martins Ribeiro

Gervasoni

Madise

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 3. detsembril 2014 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust	2
Menetlus ja poolte nõuded	3
Õiguslik käsitlus	5
1. Vastuvõetavus	5
2. Põhiküsimus	8
Esimene väide, mille kohaselt on rikutud hagejale ELTL artikli 108 lõikes 2 ette nähtud menetlusõigusi ning kaitseõiguste tagamise ja hea halduse üldpõhimõtet	9
Tegurid, mis on seotud uurimise esialgse staadiumiga	10
– Esimene tegur, mis puudutab uurimise esialgset staadiumi kestust	10
– Teine tegur, mis puudutab komisjoni ja Hispaania ametiasutuste vahelist kirjavahetust	11
– Kolmas tegur, mis puudutab vaidlustatud meetme muutmist	12
– Neljas tegur, mis puudutab Hispaania ametiasutuste ja ettevõtjate vastuväiteid	13
Tegurid, mis puudutavad vaidlustatud otsuse sisu	13
– Esimene tegur, mis puudutab vaidlustatud meetme ebapiisavat analüüsi	14
– Teine tegur, mis puudutab käesolevas asjas ebapiisavat ÜMPT analüüsi	15
– Kolmas tegur, mis puudutab vaidlustatud meetme vastuolu asutamislepingu ja teiseste õigusaktide erinevate sätetega	16
– Neljas tegur, mis puudutab vaidlustatud meetme ebapiisavat ja mittetäielikku analüüsi keskkonnaalastest õigusnormidest lähtudes	17
Teine väide, mille kohaselt on rikutud ELTL artikli 106 lõiget 2, ELTL artiklit 107 ja põhjendamiskohustust	18
Vaidlustatud meetme moodustava kolme teguri analüüsimata jätmine	18
Omamaise söe ostmise kohustuse siseturuga kokkusobimatu riigiabina kvalifitseerimata jätmine.	18
Kolmas väide, mille kohaselt on rikutud ELTL artikli 106 lõiget 2, ÜMPT raamistikku, direktiivi 2003/54 artikli 11 lõiget 4, ja on tehtud ilmseid hindamisvigu ning kuritarvitatud võimu	19
ÜMPT kehtestamise põhjendus	19
Vaidlustatud meetme proportsionaalsus ÜMPT-ga taotletava eesmärgi suhtes	22
Võimu kuritarvitamine	27
Neljas väide, mille kohaselt on rikutud asutamislepingu ja teisese õiguse riigiabi käsitlevaid sätteid	27

Väite tulemuslikkus	27
Väite põhjendatus	30
– Kaupade vaba liikumist käsitlevate ELTL artiklite 28 ja 34 rikkumine	30
– ELTL artikkel 49, mis käsitleb asutamisvabadust	31
– Direktiivi 2005/89 rikkumine	31
– EL artikli 3 ja ELTL artiklite 11 ja 191 ning direktiivi 2003/87 rikkumine	32
Viies väide, mille kohaselt on rikutud määrust nr 1407/2002	34
Kohtukulud	34